

KILENCES HONVÉDEK

Vegyes tartalmu, jótékonycélu tábori ujság.
Megjelenik időközönként.

Hirdetési ár: $\frac{1}{4}$ old. l egyszeri megjelenése 10 korona. \sphericalangle Apróhirdetés szavankint 8 fill. Több-szöri hirdetésnél árkedvezmény.

Szerkesztik: a harcórón levő 9-es honvédek.
 Kiadja: a 9. honv. gy. e. özvegy-és árva-alapjának kezelősége,
 „az ezred özvegy-és árva-alapja“ javára.

A lapot illető közlemények az ujság címére: Tp. 425. küldendők. Hirdetéseket felveszi: a Szepesti Lapok nyomdavállalata, Iglón.

Október hatodika.

A „Kilences Honvédek“ tábori ujság számára írta

Rákosi Jenő.

*A magyarnak sötét napja
 Volt Október Hatodika,
 Soká lengett kalapunkon
 Hej, érette gyászpántlika.*

*Mert akkor volt, az napon volt
 Az aradi gyászhatáron:
 Hajnalban lett nektek este,
 Oh, aradi tizenhárom.*

*De immáron fényes nap lett
 Hej, Október Hatodika,
 Nemzetiszin pántlikával
 Köszönti a honvédbaka.*

*Mert ekkor volt: Bökecs hegyet
 Oláh vívta, három ezred;
 De elverte egyetlenegy:
 A kilences honvédezred.*

*Ostromolta három ezred
 Három nap és három éjjel,
 Harmadnapra virradatra
 A kilences verte széjjel.*

*Ézért lett a régi gyásznap
 A honvédnak ezredünnep:
 Köszönti is a kilencest
 A magyar szív mindenünnel.*

*Köszönti az élők ser'ge,
 S az is, ki nem él immáron:
 Köszönti a mennyországból
 Az aradi Tizenhárom.*

Itthon, meg a harctéren.

A „Kilencs Honvédek“ tábori ujság számára írta Dr. Takács Menyhért, Jászóvári prépost.

Mars és Bellona templomai immár negyedik éve tárva nyitva vannak az egész világon. Hajóik megteltek imádkozó néppel. Az elsőben csupa férfi, a másodikban csupa asszony és gyerek. Az imádságot orgonaszó helyett hangos sóhajok, zokogás kísérik. A férfiak fel-felsőhajtának, a nők, gyermekek sirnak. Minő férfiak jóságos Istenem! Az egyiknek csak félkeze, a másiknak féllába, a harmadik világtalan. Ilyenekből van a legtöbb, de hányan vannak olyanok, akiknek a szive beteg, a lélekzete fulladoz, az életműszerei felmondják a szolgálatot? Oda gyűltek össze mindnyájan a hadak istenének templomába. Mintha arra kérnék, hogy adja vissza acélos izmaikat, szemük tüzes fényét, szivük életerejét, adja vissza a testük épességét. Minek is vette el? És ha elvette, miért nem vette el a hősi lelket is az elhaló testből? Nem, nem azért panaszkodnak ők. Mennének vissza, mint a szárnyaszegett vándormadár, vissza oda, ahol te vagy hazám édes ifjusága, ahol ti vagytok kenyérkereső apák, otthon jámbor polgárok; igen ahol ti harcoltok élet-halál harcot Árpád nemzetének legendás hősei. Csak az az egy fáj nekik, hogy nem mehetnek többé oda, ahol a nemzet színe-virága áldozza életét, védi ezt a drága hazát, a veszélyben forgó magyar szabadságot. Csak az fáj nekik, hogy nem mehetnek, hogy szomorú sorsban itt kell vesztegelniök, várni szivök néma fájdalomával, amíg ti visszajöttök, hős bajtársak büszkén és győzelmesen. Néma panaszkodás hangos sóhajukkal vegyül, imádsággá magasztosul.

A hadi istennő templomát asszony- és gyermekszereg tölti meg. Sirnak, keseregnek harcba vonult szeretteik után. Ki atyja, ki férje, ki meg jegyese után sóvárog, ki rég nem látott testvériért hullatja könnyeit. Csak megövná az Isten, csak hozná haza épen és egészségben mielőbb — talán holnap, vagy talán — még ma! Óh én jóságos Istenem! Hogy is lesz az? Mikor lesz? Akár hogyan lesz, akár mikor lesz, csak jöjjetek, jöjjetek!...

„Ha csonkán, ha bénán

Csak jöjjetek vissza!”

A zokogás elcsendesül. Lecsillapítja az áhitat, az Isten rendelkezésében való megnyugvás. Lecsenderíti mindnyájukat az a büszke tudat, hogy a világ mind a négy tájkán, messze idegenben az édes magyar hazát védik, a családi tűzhelyet oltalmazzák hős magyar katonák, vítéz levették.

Mars és Bellona villámló tekintetét váltanak, templomaik kiürülnek, az élet-halálharc még tovább fog folyni, az áldozat még nem teljes s az ellenség oly ádáz, oly istentelen.

A tömeg most összevegyül, nem bánatos már, nem kesereg. Az ég felé tekint, látomása van. Látja az ég Királynéját, Magyarország Pátronáját mennyei fényözönben, csillagkoszorúval a feje fölött. Lábainál ott térdel Hungária, a hála örömkönnyeivel szemében.

„Magyarországról, szegény hazánkról

Ne feledkezzél el ...”

Ez az örömdal, ez az imádság!

Mit is kerestek ti büszke férfiak, ti gyöngé nők, játékos gyermekek soha sem volt pogány istenek templomaiban? Zárjátok be mind a kettőt és siessetek oda mind, ahol az az új, nagy, fényes templom épül, a Béke temploma. A Te tiszteletedre emelik Óh szent Szűzanya, az istenfő, a hálás, a hozzád hűséges magyarok. Már a tetőzetét is lerakták, diszíteni kezdik kint is, bent is, hogy mindnyájan ott fohászjunk, ott énekeljünk együtt veletek, ha majd haza jöttök és velünk lesztek és itt maradtok:

„Isten áldd meg a magyart“

Óh jöjjetek vissza!

Dr. Takács Menyhért
Jászóvári prépost.

Emlékezzünk hőseinkről...

Emléksorok a „Kilencses Honvédek“ tábori ujság számára, a bökcesi győzelem első évfordulója alkalmából.

Délkeleti szomszédunk, volt szövetségeseünk, utóbb álnok ellenségünk, Románia, aki a berlini szerződés dokumentális szavai szerint is a Magyar-Osztrák monarchiának köszöni létét, ugyszólván álmában, utonálló módjára, orvul támadta meg hazánk gyöngyét, Erdélyt A bocskoros, halk léptű rablóra csapott le az elmúlt év októberének első napjaiban a 9-es hősi honvédezred és az ezer méteres Bökces-hegyet a többszörös tulerövel szemben birtokába véve, elüzte a gaz árulót.

Ezek voltak azok a napok, midőn minden magyar ember szívidegei a feszültség tetőfokát érték el. Akik ekkor estek el, azok a leghősebb halált halták a hazáért. Az ő özvegyeik és árváik a haza özvegyei és árvái. Mi, akik otthon vagyunk, legszen- tebb feladatunknak tekintjük, hogy az elesettek özvegyeit és árváit tőlünk feltehetőleg istápoljuk és a

távollevők családjait mindennel ellássuk, őket gyámolítsuk, iparkodunk a messzelévők szeretetét és gondoskodását pótolni, hogy egykoron majd emelt fővel és nyugodt lelkiismerettel adhassunk számot sáfárkodásunkról.

Rózsahegy, 1917 évi szeptember hó 4-én.

NOHL BÉLA,
rózsahegy polgármester.

A bökceshegyi diadalmas csata évfordulóján Eperjes szab. kir. város közönségének lángoló hon- sere mével köszöntöm a *kilencses honvédeket*, akik 1916 október első napjaiban csodálatos hősiessé- gel verték vissza az ellenségnek fékevesztett táma- dásait és foglalták el október 6-án annak egyik igen fontos állását: a Bökces-hegyet.

TÁRCA.

Székelyföldön.

A „Kilencses honvédek“ táb. ujság számára írta **marcinfalvai Benda Tibor** százados, az I. zászlóalj volt parancsnoka.

Harc a Bökcesen.

Veszélyben az öreg Bökces. Kelet felől, a messze- ségből parányok iparkodnak feléje. Katonák. Románok. A Bökceset akarják. Ormótlan, sziklás fejére zászlót akarnak kitűzni: „Romanie mare.“ Oda, hol az áldozók állott, ahol a fehér ló nyerített utolsót, hol később az őrtorony lobogója lengett. A Bökces résen áll Oldalán készen van a védővonal, fedezékek, drótsövé- nyek hosszú sora. Egyelőre még néptelenek a kanyargó lövészárkok. Akik majd megvédik, magyar honvéd- gyerekek, az ellenkező irányból, nyugat felől most ipar- kodnak a Bökces-estés irányában

Nóta csendül föl a hegyoldalon: „Bérces Kárpát ormán. “ Kilencses honvéd-sereg kapaszkodik a Bökcesre. Az eleje már jó fent kanyarog, a vége még ki sem bujt Selyéből. Nagy az öröm a kis székely faluban. Az otthon maradt öreg nép kigyűl a házak elé:

— Isten hozta magukat!

— Csakhogy itten vannak.

Használjanak leltem ebből az almából!

Halad a fegyveres nép Csatakos derékig. Gyer- mekarcu, ráncosképu, kifáradt, átizzadt, nótás honvédek egymás baján nevetgélve, kapaszkodnak föl a Bökcesre.

Ahogy fölérnek, eloszolnak.

Messzemenő tisztijárőr lopózik előre. Tábori őrsök csusznak le az állás előtti völgybe. A drótmezők elé hangtalan figyelők állanak. A többi sűrög-forog. Sűrű az erdő az állás előtt, zuhan a vén tölgyfa, látni kell a géppuskának, manlichernek. Bokrok közé ágyazzák a gyalogsági ágyut. Gránátmentes fedezékhez gerendát cipelnek. Csákány váj fészket az aknavetőnek. A kis hegyi ágyuk tölgyek alá bujnak. Telefondrótokból pók- hálót borítanak a Bökces fejére. Kristályvizű patak mellett pakolnak le a szakácsok, szaladoznak a száraz ágért, burgonyát pucolnak, surolják a kondért. Pocakos számvívő szutyongatja őket. Odább a jelentő lovasok tányáznak, csutakolás közben Görllicét mesélik.

Hátrább is mozgás van. Apró málháslovak hur- colnak fel löszert, hosszú szekérsorok akadályhoz dró- dot. Tovább nehéz ágyuk, most viszik állásba a dörgő szörnyeket.

Sötétül az égbolt, lilásak az erdők. Beáll a sötét- ség, elcsitul a lárma, mohos sziklák tövén parányi tűz- szemek, tábortüzek gyulnak.

Sortűz dörren el a messzeségben. Ellenségre talál az egyik járőrünk.

Azután más helyen szólnak a lövések. Ott is el- lenség van. — A drótpókhálón parancs fut keresztül: „Szigoru szolgálat.“

Csendes lesz az este. Osonva vonulnak be a tisztí járőrök.

Hirdessék e sorok időtlen-Időkig a kilences honvédek dicsőségét és legyen áldott örökké azoknak a hősöknek dicső emlékezeté, akik vérük hullásával szentelték meg a győzelem napját.

A Bökecs-hegy véráztatta rőgein pedig nyíljék ki mielőbb a *Békének* — imádságos lelkünk minden áhíthatával — óhajtott virága s kövesse a győzelem évfordulóját a diadalmas hazatérés mámorító, holdog ünnepnapja.

Eperjes, 1917. évi október hó 6-án.

FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tanácsos, polgármester.

Nagy események évfordulói nemcsak az emlékezet felújítására, de a lelkesedés fokozására és újabb tetterő kiváltására is szolgálnak.

Dicső példák követésre találnak!

„Verba volant, scripta manent, exempla trahunt”, mondja a latin közmondás is.

A szavak röpke hatásuk; az írás soká gyakorolhat befolyást, de a példák kényszerítenek, hogy azonos cselekedjünk.

Követésre méltó cselekedett minden honvédezdünk, de igaz örömünk és büszkeségünk — nekünk,

kassaiaknak — a „Kilences Honvédek” 1916. évi okt. 6 iki dicső tette.

Egy szót ismertek csak: „Flöre!”

Egy mondás rajzott lelkükben: „A haza minden előtt!”

És amit akkor tettek vértenger közepette, ellenséges áradat által ostromolva, követésre kényszerítő példája marad a hősiességnek, az önfeláldozásnak, a végtelen hazaszeretetnek.

E nagy esemény évfordulója nemcsak az emlékezet felújítására, hanem a hálás szeretet ébresztésére, a lelkesedés fokozására és minden hasonló veszedelemben újabb tetterő kiváltására kell, hogy vezessen.

Kassa, 1917 szeptember 9-én.

MOHR BÉLA,

a kassai ág. h. ev. l. egyh. lelkésze
hegyaljai alesperes.

„Hagyd el a te árváidat, én eltartom és a te özvegyeid én bennem vessék reménységöket”, mondja az Ur. Az ő gondviselésének vagyunk mi eszközei, midőn a hősi halált halt vitézek özvegyeit és árváit gyámolítjuk.

Ziháló tüdővel adnak le jelentést:

— Több zászlóalj Géppuskás osztagok
Előrenyomulnak Járőrökre löttünk

Éjfél felé recsegve adja hátra a tábori őrsök dobozhallgatója:

— Ellenség előttünk tulnyomó erővel Tü-
zeleni kezd.

Már halljuk is. Távoli, tompa pattanások, gyáván hallgatnak el, ha közéjük durrant a manlicher. Rövid pauza után újra pattog, sivit az erdő.

Hajnalodik. Az állás előtt alakok tűnnek fel a reggeli ködben, a tábori őrsök vonulnak be. Derék fiúk voltak, tartalékba mennek. Egy honvédet puskán hoznak, a vállá van átlóve. Más baj nincsen semmi. Egy románt cipelnek. Szederjes az ajka. Kérdi, megöljük-e? Hogy megnézzük jobban, — tiszt az istenadta. Civilben tanító. És mostan átszökött, mert — tovább akar élni.

Oszolni kezd a köd, besurrannak a drótfegyelők. Mozgás van előttünk a völgyben. Imbolygó árnyékok csapódnak az állás előtti földhöz. Román járőrök jutottak a dróthoz. Mindig többen jönnek. Három, öt, tíz árnyék. Később egész sorok. Folyton nő a tömeg. Még köd a ruhájuk, de a magas, fekete kucsma már átít a homályon. Stutogás hallatszik. Tétova parancsok, Nem értik a csendet. Megszöktek a védők? Miért nem tüzelnek?

Motoszkálás. Zörej. Már vágják a drótot. Azaz, hogy csak vágták. Megszólalnak az eddig csöndes árkok. Pokoli a lárna. Ijedten pislog át a kelő nap a magas hegyeken. A géppuskák egyenletes szórásába rekedten csattan bele a bakafegyver. Idegrázó dördüléssel törnek, szakítanak darabokra fát, sziklát, embert a kézigránátok. Könnyű, nehéz ágyúk shrapnelljei egymással vetekedve borítanak a hegyoldalra a már foszló köd helyett sürtü felhő fátyolt.

Az eddig csendes ellenség felordít. Siró csuklással tör ki a torkokból a halálordítás. Százados fák tövéen, bokros vizmosásban, vadkanturta gödörben egymást márvány helyre, zsugorodnak össze. Ott sincsen menekvés Sivitő bugással csap rájuk a gránát s a szorgalmas gépfegyver is sorra tisztogatja a buvóhelyeket. A hegyoldal megtelik csuszó, bukdácsoló, rohanó alakokkal, kik többé már nem a dicsőség — az élet után szaladnak. Azután megtorpannak a rohanók. Friss tömegek fogják fel a remegőket és fordítják megint szembe a hallálal. Nyolcas, tízes sorok tolongnak előre. Elő a tisztjeik kivont, fényes karddal. Az egyiket vasalt, fekete pantalló, mintha bálban lenne. Másikon lakicsizma, mint otthon a korzón. Trombiták harsannak. Roham! „Urrá!” „Urrá!”

És a tízes sorok halottakká lesznek.

Roham rohamra jön, egyik sem jár jobban. A puskák a gyors lövéstől égetik a kezét. A géppuskákon

Legyen áldott minden fillér, mely e szent cél javára szolgál! — Kassa, 1917 IX. 5.

REVÉSZ KÁLMÁN,
kassai református lelkész,
abauji esperes.

*
Tekintetem a hegy felé emelem, honnan jó a segítség, segítséget az Ur küld. (Zsolt 121. 1.)

Ezentul október 6-a hazánk történelmében nemcsak gyászt, hanem győzelmet jelentő nap is lesz. Ezt az örömnapot a nemzet számára a Kilences honvédek szereztek. Szemüket a 1079 m. magas Bökecs-hegyre vetve, szívükben és lelkükben a magyarok Istenére gondolva, pártalan vitézségükkel és az Urban helyzetet rendíthetetlen bizalmukkal a hegy ormáról a porba taszították leggyalázatosabb ellenségünket. De azért nem kevésbé gondolunk a mély fájdalom érzésével ezen győzelemért értékes, fiatal életüket feláldozó hős kassai honvédeinkre, akik ezen, a nemzet kegyeletes szent napján méltó sarjadékainak bizonyultak hazánk történetében véres betűkkel megörökített szent vértanuknak, akik szintén okt. 6-án a hazáért áldozták fel nemes életüket. Akiiket életükben annyira szerettünk, holtukban hogy is felednők el őket, mondja a szent Irás. Hős honvédeinket, akik érettünk lelkükkel utolsó lehetetlenségig küzdöttek és vészben és viharban mentek előre, akik lelküket tették a haza szent oltárára, hogy ez a haza magyar maradjon, óh, mi nem feledjük el őket soha. Örök az emléküik, szent a nevük, a halhatatlanság glóriája övezi homlokukat. Mi, túlélők leszünk az érettünk meghaltaknak leghálásabban, leg-

zakatolva szaladnak át a töltényhevederek, mellettük csengve gyül halomba az ezernyi, kilőtt, füstös töltényhüvely. A hátsó lejteken ingujjra vetkezett tüzerek izzadva dolgoznak, percnyi szünet nélkül, serényen csetlik a sok falánk ágyut, tábori tarackot. Rengeteg messziről a mozsarak lönek, viharzó zúgással szállnak a gránátok.

Mikorra este lesz, egy lövés sem csattan, egy ágyu sem dördül. Kutató járőrök hozzák a jelentést, nincsen már ellenség. Messze, kelet felé, a sötét hegyekben kőszálnak az élők, az állások előtt csupán megbékélt halottak hevernek. Itten egy lakkeszima ott egy szalonnadrág. Síró sebesültek nem akarják hinni, hogy életben vannak.

Fent az állásokban teljes a megelégedés: megjött a menázi.

Másnapra a parancs:

— Holnap a hadosztály üldözi a megvert ellenséget.

— — — — —
Lent, a csendes völgyben, a selyei kertek tele vannak őszi virágokkal. Fuxia, rozmarin, pelargonával, kerek muskátlival. A selyei öreg nénik koszoruba fonják és neki indulnak a magas hágónak. Szappog, tepsődik a hitvány topán a sárban, Lobogtatja a hideg, havasi szél a vékony hárász ruhákat. Székely anyák koszorukat visznek a magyar honvédeknek.

zengőbben beszédes siremlőkei. Az otthonmaradtak örök, siring tartó halálával tartoznak az otthonuktól, kedveseiktől távollevő, hazánk szent határát védő fiainak. Életükért, egészségükért és szerencsés hazatérésükért szállnak föl ma, a kassai kilences honvédek dicsteljes napján fohászaink az Urhoz, hogy oltalmazza meg az életbenmaradtakat és éltesse kassai honvédeink közül mindegyiket sokáig a haza és reájuk gondoló honfitársaik örömiére. — Kassa, 1917 szeptember 5.

ECKSTEIN MÁRK,
a kassai izr. anyahitközség rabbija.

*
Legkedvesebb harctéri emlékeim a kilences (kassai) honvédekhez fűződnek.

Velők léptem át az orosz határt 1915 június 29-én, a diadalmas offenzíva idején. Az ő lövészárkukban estem át a tüzkeresztészen. Ott voltam Brest-Litovsk elfoglalásának győzelmi ünnepén. Könyvcet irtam hadosztály a dicsőséges harcáról. (Przemyslől—Brest-Litovskig. Budapest, 1916. 248 l.)

Szentanuja voltam a mámoros örömmek Erdély fővárosában, midőn az oláh háború kezdetén a kilencesek Kolozsváron átvonultak. Mindenki érezte, hogy meg lesz mentve az orvul megtámadott Erdély. A bökecsi harcok idején ott dobogott szívünk mellettük. Marosvásárhely és Erdély szívének sorsa függött az eredménytől. A kilencesek ércfalán megtört az ellenség háromszoros túlereje s a betörők visszaverettek a határszélén túl.

Ott láttam viszont a legendás hősokeket a moldovai határszélén 1916 őszén, hol közel egy év óta őrt állanak, visszaverve minden támadást a magyar határtól. Gyönyörködve láttam határerődítési munkálataikat. Jártam az (Arz) *Artur-hídján*, a *Breit-hídján* a régi kunok *Uzi-szorosában*, a *Jankovich-erődében*, a vadregényes *Nyékhegyi-sétányon*, legelső elődörsi állásukig. Szívem megtelt gyönyörrel és nemzeti büszkeséggel.

Leikes hódolatomnak írásban is kifejezést adtam. *»Az Uzi-szorosban«* (Az Ujság 1917 jan. 4.) c. cikkemben. Bemutattam képekben is *»Az Uzi szoros«* (Turistaság és Alpinizmus. 1917 ápr. 15. sz. *) Megírtam *»Előre«* hadosztály *diadalutját Erdélyben*.

Büszkén viselem sapkámon a régi hadosztályparancsnok felcsége himezte *»Előre«* nemzetiszíni szalagot, a régi hadtestparancsnok jelvényét (VI. Korps Arz), az újabb hadosztály jelvényt (39. h. o. Előre 1914—16.) és a kilencesek parancsnokától kapott 9 számot. Mert szívvel-lélelelkekkel oda — abauji szülőföldem honvédeihöz — tartozónak érzem magamat.

Midőn azért a kilencesek a Bekecs-hegyi diadal évforduló emlékünnepeit ülik: lelkes hódolattal üdvözlöm én is az *»Előre«* jelvény legendás hőseit.

Kegyelet a hazáért megdicsőült bajtársaknak, tisztelet az élő harcosoknak!

Hőstetteik emlékezete, dicsőségük fénye, amíg magyar él e fegyverek által megvédett áldott földön, fennen fog ragyogni!

Az eljövendő nemzedékek évszázadok múltán is hálásan és büszkén fogják emlegetni az Előre hadosztályt és annak hadverő hősei élén a vitéz kilences honvédeket!

Kolozsvárt, 1917 szept. 8. (Kisasszonynapján.)

Dr. SZÁDECZKY KARDOS LAJOS.

* Lapunk 2-ik számában ismertettük.

Segítsétek az elesett hősök özvegyeit és árvaikat!

Csaba királyfi seregének, a Hadak útjának csillagtengere 1916. október 6-án sok apró, fényes csillaggal szaporodott s ahány csillaggal több odafent, annyival kevesebb magyar élet ide lenn. Sírok domborulnak, hantok zöldelnek a Bökecs tetőn, melyek hős fiukat, kilences honvédeket takarnak. Levetett saruval, szent ihlettől áradozó szívvel közeledjete e helyhez, mert ott az Isten tüze izzik. Igricek, regösök, régi hegedősök támadjatok fel rendre mind horpadt siroto kból, menjete, siessete borus éjszakán némán suhanva a honfenntartó, a hazát védő magyar honvéd s az áruló oláh első mérkőzésének halálmezejére, a Bökecs tetőre.

Árnyas erdő szélén, véres zivatarok színhelyén, ahol csendes most minden, fehérlő fakereszteket, zöldelő sirokat, hősök temetőjét látjátok: Sejtelmek estéjén álljatok meg itten s zengjete dalt! . Dalt, mely szebb legyen minden dalnál! Daloljatek vérző oroslánról, szülő anyját védő és oltalmazó hüséges, szerető gyermekről! Daloljatek a sáncokat, a határokat védő daliákról, akik győznek, meghalnak és szaporitják. ama láthatatlan sereget, melynek égi vándorlását régiekről emlékezve nézzük forró nyári éjszakákon. Sirjon és zokogjon dalotok minden szava. Mert ha valaha, ugy most vigad sirva a magyar. De dalotok hangja büszkeséggel és erővel legyen telítve, hogy a bökecsi dicső nap egy lánczeme legyen annak a főséges multnak, mely a mostani küzdelmekben fel-feltörő nemzeti és jogi öntudatot belénk gyökerezette. Lelkesítse dalotok az élőket, sirassa, temesse a holtakat!

Szóljon a dal hangosan és érzőn, hogy átlengje a világot, hogy értsék és érezzék annak minden szavát népek tömegei: hüséges, vitéz, hős magyarok, kilences honvédek, egyenes leszármazói Arpad, Nagy Lajos, Hunyadi, Zrinyi, Rákóczi hős vitézeinek, idegen áradással küzdenek, ott tülekednek a Bökecs gránit szikláin s fogcsikorgatva, utolsó leheletükig győzve és meghalva védik hazájukat a népvándorlás mai hordái ellen.

És amig a koboz lágy zenéje mellett szól a dal, ne szégyeljete, ha megsajdul szivete és kicsordul szemete kből a könnyü. A keserü, az égő férfiköny nem szégyen. A keserü könynek lágy melege leszáll égi áldás gyanánt a hősöknek hazájáért vérző szívére, akiknek hősi halálával szánunk ugyan megfogyott, de becsületünk megnőtt, őket elvesztettük, de bátorságuk, lelkesedésük köztünk él, bátorítva a bátortalant, lelkesítve a csüggedőt.

Sok temetője van már a 9. honv. ezrednek, amióta neki indult ez a nemzetvésznék és viharnek, hogy Istenünk a megmondhatója hányadszor — megvédje és visszafoglalja hazáját, amióta vérevel áztatja a kilences honvéd Galicia hegyes völgyes tájait, sivár földjét, az orosz síkság fekete hantjait, homok pusztáit, mocsaras talaját, de Erdély kövei és szikláit között ez az első temetője. Ide zarándokol a 9. honv. ezred az első évfordulón, mert a hősök vére elvetett mag, melyből hősök fakadnak, mert ott találjuk föl az erkölcsiség parancsoló hatalmát, az erkölcsi megújulás s megtisztulás forrásait, melyekből erőt merithetünk s lelkesülést ihatunk.

A bökecsi temetőben a következő hőseink fekszenek:

Huszár Imre (Csákberény), Bartos József (Szepestamásfalva), Tapler Adolf (Ujtelep), Nagy Bálint (Jászárokszállás), Nemes József (Papoc), Kincs Dezső (Felsőzsolca), Gömöri János (Felsőzsolca), Spisák Péter (Fullókéres), Kiss János (Szepsi), Lázár Zsigmond (Mezőtur), Szabó András (Tiszaalpár), Simon György (Albertirsa), Tóbiás Ferenc (Sejeb), Szász Máttyás (Magyarkerepe), Horváth Károly (Alsószilvágy), Oles András (Alsócselény), Ferenczy Miklós (Aroktő), Bonta József (Sajókennyét), Birki Gábor (Hajduböszörmény), Martinovics Pál (Nagylak), Oszwald Károly (Köszeg), Wekszl Jenő (Rábakecskéd), Pécsi Antal (Vármező), Molnár András (Bodoló), Remenyik Imre (Eger), Niederholzer Károly (Wien), Rák Márton (Sárospatak), Raczkoczy Pál (Marok).

Bökecsi hőseink ti már elvégeztétek a harcot, csöndes sirban Isten keze örökdió fölöttetek. Pihenjétek! Örök babér legyen a jutalmatok hősi harcaitokért. Nevetek az Élet könyvében s a nemzet hálatelt szívében legyen bevésve és dicsfényrel ragyogjanak ott, amikor már rég elhalványultak a fehér fa keresztteken a fekete betűk.

Hazaszálló sóhajok.

Asszonyok, leányok!

Ha az éj ránk borítja bársonykék leplét; ha az égbolt ragyogó csillagokkal ékeskedik; ha az esti lágyszellő megsimogatja arcunk: kebelünket fájó sóhaj hagyja el s röppen messze, a világtörőn keresztül tihozzátok, hogy gondolatunk megpihenhessen nálatok s hogy érezzük a régóta várt édes meleget: az otthon bűvös boldogságát.

Nézzük a csillagokat, de a ti szemetek ragyogását látjuk; ha a szellő simogat, a ti csókjaitokat érezzük; ha zug az erdő, a ti ajkátok bájos muzsikáját halljuk; mindenütt és mindenhol: csak ti . . . ti, asszonyok, leányok.

Elmélázunk a hold sápadt sugarain . . . most veti fényét a virágos ablakra . . . a ti alvó arcotokra . . . mily szépek vagytok . . . vajjon álmodtok felőlünk ? Oh vigyed, vigyed te holdsugár néma csókomat, vigyed vágyaim virágát és hintsd tele ágát vágyrózsák gyöngyével s varázsold elé a legkedvesebb tündérmot . . . mintha együtt lennénk . . . úgy, mint régen .

Mennyi itt a virág, erdei pompájukkal kedveskedő. Oh, de szeretnénk nektek egy csokrot átnyújtani, — gondolatnak is mily hizelgő, — mennyi a margareta s mosolyogva gondolunk a szíromtépésre. Hogy is van az . . . ? szeret . . . , nem szeret szeret s talán önkéntelenül is megmozdul az ajkunk: szeret . . .

Arcunkon kis boldogság tükröződik. A szabadság kapui ismét megnyíltak s remegve, édesen vágyódva várjuk azt a napot, amikor elhagyhatjuk a fedezék hidegét, hogy a családi kör melegében a sok vágy, álom, szeretet mind valóra váljon.

A fecskék is mennek és ez úgy fáj. Eszünkbe juttatja az őszt az őszi hervadást . . . az esős, szürke hangulatot az éjszakák hidegét a sártengereket, de ezeknél jobban a bánatot: ti utánatok.

Asszonyok, leányok! nincs már messze egy nap, amikor »százerek ajakán« buzgó imádság száll a magasba, amikor a szívek leghőbb vágya valósággá válik, amikor örömkialtásokkal hangos lesz a világ s a világ-színpadán legördül a függöny: a hosszú dráma véget ér.

Ugy adja Istenünk!

Mastsenyik Ede,

9. hon. ezredbeli tizedes.

A múlt és a jelen hősei.

Harc tér, 1917. okt. hó 1-én.

Általános az a helytelen felfogás, hogy a mai kor minden tekintetben elfajult, hogy testében degenerált, erkölcsében mételyzett, egyszóval, hogy minden tekintetben

tetben messze mögötte marad a régi kornak. Sokan vannak, kik kétségbe is esnek a nemzet jövője felött. Istenem uram! Mi lesz, ha ez továbbra is így marad, sőt, ha meg nem állva, tovább rothad a társadalom. Pedig, ha közelebről nézzük a dolgokat, nem egészen úgy áll a dolog, sőt merném mondani, hogy nemcsak tudomány és technika, hanem erkölcs, testi erő és bátorság tekintetében is magasabban állunk, mint ősünk állottak. Most természetesen semmi sem érdekel bennünket úgy, mint a háború s háboruban pedig első szerepet játszik a testi erő és bátorság. Nézzük tehát első sorban ezeket.

Egyedül Magyarország a háboruban pár millió katonát állított ki, ami természetesen csak úgy volt lehetséges, hogy a gyengébbeket is be kellett venni. Nos és láttuk, hogy ez a gyenge anyag is, köztük 40—50 éves sokgyerekes családapák 40—60 kg. teherrel megterhelve, a legnagyobb hidegben és ami egész rosszabb, a legnagyobb melegben, 30—40, ha kellett, még több kilométert meneteltek, miközben csak elenyésző csekélyen maradtak le. Ezek is vagy lázas betegek, vagy pedig lábfejűsök (bakkancstörés stb.) voltak. Tehát tulajdonképpen nem is jönnek számításba. Látjuk, hogy öreg 50 év körüli mállás állapotú vezetők egész télen és tavasszal, a legnagyobb sárban, hó és hidegben naponta magas hegyeket másztak meg s egyiknek sem volt semmi baja, míg ugyanezen fáradtság következtében a lovak ezrei mentek tönkre. Mindez csak azt mutatja, hogy az emberi erő óriási, sokkal többre képes, mint azt előre kiszámítani lehetne.

Mert az emberi erőt sokkal inkább lehet szívóssággal, kitartással, mint pillanatnyi erő kifejtéssel, mely azonban hamar összeroppan, miérni. Pillanatnyi erő óriási kifejtésére gyenge embert is képessé teszi az ijedség, halálfélelem, hirtelen harag, vagy más erős lelki indulat. A szívósságnak, a kitartásnak alapja azonban csakis az ép, egészséges szervezet és lélek lehet. Ennek pedig megszámlálhatatlan példáját láthatta mindenki a háboruban. Ami pedig a bátorságot illeti, merem állítani, hogy a régi hősök bátorsága semmi sem volt a maiakéhoz képest. Régen abban állott a háború, hogy a tábor neki ment egymásnak s főkossal, karddal, vagy egyéb primitív kézfegyverekkel addig püfölték egymást, míg végre az egyik rész vagy megfutamadott, vagy megadta magát. A csatának ezen módját magyaráink minden vasárnap, minden falusi korcsmában üzik. Egészen más azonban a mai harc. Ma nem ember ember ellen harcol, hanem ember, vagyis puha húsa és vére, kemény acél és robbanó anyagok minden ördögi fajtája ellen. Ma, ahol a katona előnyomul, nem üres a levegő, mint hajdanában-danában, hanem 100, meg 100 métermázsás vasak repkednek kísértetiesen a feje körül, 10, meg 10,000 halált hozó golyó suhog körülötte, perzselő láng, fullasztó gáz alakjában ólálkodik rá a kegyetlen halál. Még a föld sem biztos, ahol megy,

minden percben felrobbanhat alatta s ő darabokra szakadva reptül a lelkektől zsufolt levegőbe. S mégis megy előre s mégis kiveri az ellenséget állásaiból s futásra kényszeríti. Ez aztán a hős, ehhez kell a bátorság! A mai hős előtt kell levenni a kalapot, nem Botond, vagy Kinizsi előtt. Övék minden tisztelet, becsület s nem a régieké. Szükséges ezt hangsúlyozni arról is inkább, mert egy nemzet jövője mindig fontosabb, mint a múltja, ha élni akar. Ha a történelemben, a népek családjában még nem játszotta el kisded játékait. Szükséges tudnunk, hogy nagyobb hősök, kiválóbb emberek, bátrabbak és erősebbek vagyunk, mint különben minden tiszteletet megérdemlő elődeink. Szükséges pedig azért, hogy tudatában legyünk erőnknek, mert csakis ez az öntudat képes erőt adni ahhoz, hogy a népek nagy küzdelmeiben hazánk jövőjét és boldogulását biztosítsuk.

Dr. Izsák Ede
őorvos.

A bökecsi csata évfordulóján.

Emlékeink szállnak a dicső szép multba ;
Ezrodünk zászlóját fennen lobogtatva.
Emlékeink szállnak Erdély harcorere,
Vérünkkel áztatott Bökecs hogytetőre.
A bökecsi csata legszebb babérlóvél
A többiekhez fonva, dicsőségről beszél
Bánatos szép hangu pásztorsíp dalába
Nem vagyül bele most puskák ropogása.
Csendesen legelget a székelyek nyája,
A vérrel áztatott Bökecs oldalába.
A székely nép arca vidám lett újra,
Mióta a földjét már szabadnak tudja

Kilences honvédek fűnn a Bökecs hegyén,
Sziklafalként álltak, hősiessen küzdvén
Az volt ám a nagy harc : életre-halálra
Megverve az ellen, nem volt megállása
És mikor a nap mosolyogva felkelt,
A honvéd arcokra édes csókot lehelt.
Október 6 . ! Vértanuk napja
A bökecsi csata éves fordulója,
Mily csodás a dátum legenda övezi
Lelkünk virágait koszoruba köti.
És elküldjük őket honvéd-temetőbe
A bökecsi hősök sírfa-keresztjére.
Harcétér, 1917 október 6-án.

Mastsenyik Ede tizedes.

**Adakozzunk az elesett
hősök özvegyei- és ár-
válnak alapja javára.**

A „Bökecshegyi“ diadal.

A „Kilences Honvédek“ tábori ujság számára írta: **Martini Róbert** őrnagy, zászlóaljparancsnok.

Harcér, 1917. okt. hó.

1916 aug. hó 29 én üzentte meg a háborút Ausztria-Magyarországnak második volt szövetségese. Románia; részt kívánván magának a nagy osztozkodásból. Ő is a szabadság és kultúra érdekében Achanti és Niám-Niám négekkel, Zulu kafferekkel és Canadai indiánokkal egyszínvonalra állította magát, hogy kapzsi angol kereskedők érdekeért, félkótyagos francia ambíciókért sikra szálljon, szegény meggyötört hazánknak legrégibb és a világtörténelemben a múltban is a legtöbbet szenvedett részét, hegyes völgyes székelylakta Erdélyt elrabolja.

Aki Románia és a románok tulajdonságait ismerte, az soha sem lehetett kétségben aziránt, hogy eme hírhedt nemzet — aki létét, önállóságát, szellemi, és kulturai fejlődését, vagyoni gyarapodását főleg hatalmas szomszédjának, Ausztria-Magyarországnak köszönheti — a legelső alkalmat fel fogja használni arra, hogy a Nagydákó Románia álmát Magyarország rovására megvalósítsa.

Az időpont jól volt megválasztva. Az osztrák-magyar hadseregek véres küzdelmekben állottak Galícia és nyugat Oroszország területén Bruszilov tábornok hordáival szemben. Minden emberre szükség volt, hogyha az orosz invázió továbbfejlődését meg akartuk akadályozni.

Egyedüli igaz barátunk Oláhországban: Károly király meghalt, helyet engedvén a gyenge, iszákos s becsúszó feleségének befolyása alatt álló Ferdinánd királynak, aki tanácsadóival szemben megfélekedvén minden uralkodói és katonai erkölcsről, nem fejtett ki a tervezett ocsmány merénylet megkezdése ellen senmi ellenállást, sőt lelkiismeretlen tanácsadóinak szolgájává alacsonyította le magát.

Mozgósított az oláh hadsereg; szabad volt az ut Erdélyországba. És ugy is látszott, hogy kardcsapás nélkül meg fogja hódítani az oláh-Magyarország ama részét, amely a 7. századtól magyarok által volt lakott.

De mi az? Megakadt az oláh előretörés első szálnalmas diadalai után, a székelység és szászság határain?

Minden hegyszoros, minden rét, minden község egy-egy, majdnem megvihatatlan vár, melyet honvédek, népfölkelők, derék bosnyákok és csendőralakulatok, egy-egy Thermophylvé szentelnek. Ott küzdenek, ott halnak meg azon a szent rögön, melynek védelmére kirendeltettek, dacolva a sok-

szoros számokban ki sem fejezhető tulerővel. Szikla a tengerben, melyet az ár előnthat ugyan, de meg nem semmisíthet.

Nehezek a harcok, nagy az oláh veszteség, gyenge az eredmény. Nem lesz tehát az 1912. év hasonló vértelen bulgáriai rablóhadjárat megismétlődése 1916-ban; hova-tovább több és több honvéd-zsuronnyal áll szemben a betört ellenség s támadása, térnverése mindinkább lassul, hogy végre teljesen megakadjon.

Nem lesz bevonulás lakcsizmával s zenezóval Erdély fővárosába Kolozsvárra!

Nem! Mert az odavezető utat honvédek és németek zárják el.

Jól el van zárva: sziklafalnak fog az oláh fejfel neki menni!

Eme gránitgátnak egy részét a 9. h. gy. ezred képezi, a limanovi, gorlicei és brest-litovski hősök, kik zászlójuknak idegen földön szereztek véres babérokot s a haza megszentelt földjének védelmében fokozott mérvben tesznek ki magukért.

A Bökecs-tető országunknak oly pontját képezi, melyet ellenséges láb megszentelteleníteni nem fog soha; ide oláh csak lerakott fegyverrel mint fogoly teheti lábát.

Pedig meg volt az akarat, mert épen ez a magaslat nagy kiterjedésénél fogva és azáltal, hogy uralta az egész Sóvidéket, a védőállásnak kulcspontját képezte. Ha ez elesik, szabad az ut Szászréngebe s a Maros völgyén át Kolozsvárra.

Tudta ezt minden honvéd a 9. ezs. második zászlóaljánál, amely védelmére ki volt rendelve; itt csak egy jelszó lehetett: vagy megállítjuk az oláh áradatot, vagy becsülettel meghalunk azon a helyen, amelyet a haza s királyunk bizalma a Siemi kowce-i és Kotuzow-i hősöknek védelemre kiutalt.

Elég kiterjedett védelmi szakasz volt, ha azt vesszük, hogy körülbelül 3000 lépésnyi széles erdős területet utaltak ki a II. zlj-nak, a Kis-Bökecs Nagy Bökecs, Kerekhegy. 1025 magaslati pont és attól délre fekvő számozatlan magaslat között. Ha ugy számítunk, hogy az első vonalban csak az 5. szd. (Szily fhdgy), 7 szd. (Jacina fhdgy), 6 szd. (Jakobb hdgy) voltak elhelyezve 4 géppuskával, 2 gyal. ágyúval és 4 aknavetővel, ugy minden honvédre körülbelül 6 lépés védeni való terület jutott az elég kezdetlegesen kiépített védőállásban. De nem volt baj, tudta a

zászlóaljparancsnokság, hogy azokra a katonáira, akik a galíciai harctereken minden poklon keresztül követték évek hosszu során át parancsnokukat, nyugodt szívvel rábizhatja a kiutalt védőszakaszok megtartását. A 8. szd. (Schwartz hdgy. parancsnoksága alatt) egyelőre a zlj. tartalékot képezte. A zlj. mögött egy hegyi üteg foglalt állást.

• Így felkészülve, előörsöket a keletre eső Pityó-hegyre kitolva várta a zlj. az oláhok támadását; járőrök közben portyázva előretörték egészen Szovátáig nyugtalanítva és zaklatva a tapogatózva előnyomuló ellenségés előcsapatokat. A ködös, ólmos esős időjárás rendkívüli módon megnehezíti az élelmezést, melyet ölyve községből hordanak fel málhásállatokon a lövészárkokban lévő fiuknak. De nem csak az ellátást hátráltatja ez a gyalázatos időjárás, mely sem emberen, sem állaton egy körömnnyi száraz foltot nem hagy, hanem a löszerrel való ellátást is módfelett megnehezíti és ezáltal a felderítő és biztosító csapatokat majdnem megoldhatatlan feladat elé állítja.

Szükségesnek bizonyult, hogy a vonalból egy századot előretoljunk a Pityó-hegyre, hogy onnan bepillantást nyerhessünk a sóvárad parajdi medencébe, továbbá azért is, hogy ezen a terepszakaszon lassan hátrálól Csécsy-népfelkelő lovasdandárral összekötetést létesítsünk.

Szept. 30-án eme dandár tulnyomó ellenségés erők nyomásának engedve lassan visszavonul s a 9/II. zászlóalj jobb szárnyától délre helyezkedik védőállásba. Ezen a napon az 5. szdunk volt kirendelve a Pityó-hegyre, melynek helyét a 8. szd. foglalta el részben kiterjeszkedve déli irányban, felvevén az összekötetést a Csécsy dandárhoz beosztott bosnyákokkal.

Október hó 2-án a reggeli órában összetűz a Pityó-hegyen levő 5. szd. az előretört oláh erőkkel, tűzharcba elegyedik velük s miután nagyobb erőket időelötti felfejlődésre kényszerített, azok egyrészen alapos veszteségeket okozott, a zlj. parancsnokság által visszarendeltetett a fővédelmi vonalba a Kerekhegyre.

Szily fhdgy. majdnem veszteség nélkül s az ellenfél által észre nem véve, oly ügyesen hajítja végre visszavonulását, hogy az oláh, mely nagy tétovázás s óriási zürzavar közepette, trombita és dobzó mellett elrendeli a rohamot, Szily fhdgy és 5. szdának csak üres fedezőkeit találja, ellenben újból alapos veszteségeket szenvedett a zlj. parancsnokság által odairányított tűzértségi tűz által. Ágyuink és tarackjaink remekül dolgoznak, a roham által a majdnem őserdő jellegével bíró sziklás, szakadékos terepen amugy is szétzilált kötelékeket még jobban megzavarja s az 5. szd. tüze által okozott óriási fejtelenséget teljessé teszi, úgy, hogy a két zlj. erejű

oláh csapat kénytelen a Pityó-hegyet kiüríteni, hogy kötelékeit némileg rendezni tudja. Járőreink, melyek unos-untalan körül-körül rajozzák az ellenséget, már foglyokat is hoznak s jelentik, hogy újból szabad a Pityó-hegy. Az 5. szd. egy szakasza megint előrenyomul oda s megszállja a szd. által elfoglalt helyet.

Az október elsejei kudarc következtében az ellenség aznap a többi részen és az éj folyamán nem kezd semmiféle új akcióba, hanem erősítéseket von magához.

Október 2-án a reggeli órákban már hangos az erdő, a Pityó-hegyen előretolt szakasz s az újból előrenyomuló ellenség között élénk eszmecserére került a sor, melyet a szakasz puskaüzzel és kézi-gránáttal folytatván. elég kellemetlen átellennek bizonyult. De végre is a cél és feladat nem az lévén, hogy a Pityó-hegyet a végletekig tartsuk, a szakasz a zlj. parancsnokság rendelete folytán harcolva bevonul századához.

Az előbbeni nap keserves tapasztalatán okulva, már jóval megfontoltabban nyomul előre az ellenfél, járőreik lassan kikémlelik fővédőállásaink helyét és az odavezető utakat, mely járőrök lassan-lassan osztagokká tömörülnek, a román tűzértségi is megszólal főleg a Kerek-hegy s a Kerekhegytől délre lévő terepszakaszt (5. és 8. szd.) lövi. De nem hiába állanak itt Szily fhdgy. s az arany vitézségi érdemmel kitüntetett Schwarcz hdgy. századaikkal. Még csak bejelentésre sem tartják érdemesnek az oláh tűzértségi patvarkodását. Van sebesülés és fájdalom, haláleset is elég, majd megfizet érte az oláh.

Miután az oláh tűzértségi lövéseit hátrább, a zászlóaljörzsrre irányította. körülbelül délelőtt 9 óra-kor a köd leple alatt a 8. román vadászezred hirtelen megrohanja a zászlóaljat. Legalább háromszoros tulerővel szemben állunk, de a II. zlj. minden embere tudja, hogy a Bökecsnek soha sem szabad az oláh kezére kerülni.

Mig a zljparancsnokság tűzértségünk tűzét az előrerohanó oláh zászlóaljakra zudítja, honvédeink célratarott puskával várják az ellenséget s az akadálydrótok előtt összetorlódott ellenségés osztagokra az utolsó pillanatban orkánszerűleg nyitják meg a tüzelést. Megtoppan az oláh vadász, tétovázva, itt-ott fedezéket keres, de azt keresztlüzünkben nem találva, hanyat-homlok visszaszalad. Este 8 óráig folyik így a harc. 4-szer ismétli meg az ellenség a tömegtámadást s 4-szer hull véres veszteséget szenvedve a fedezéket nyugtató völgyekbe vissza. Egyedül az 5. szd. sodronyakadályai előtt 129 halott fekszik, a 8. szd. állása előtt foglyok vallomása szerint körülbelül 300 halottat temetnek el az oláhok ezen éjszaka.

Meg vannak boszulva a Pityó-hegyi halottak.

Ámde nehéz, válságos helyzetbe kerül a zlj. az éjszakai órákban 2-ről október 3 ára. A zlj.-től délre felállított bosnyák csapatok — akik hetekig tartó nehéz utóvédharcok által testileg meggyötörve érkeztek eme állásokba s mégis minden oláh támadást a nap folyamán visszautasítottak, kénytelenek voltak lőszerhiány miatt a tulnyomó ellenséges nyomásnak engedve, Magyaros község irányába kitérni. A zlj. jobb szárnya (8. szd.) így teljesen fedetlenül, az átkarolás s felgöngyölés veszélyének volt kitéve. Próbálkozott is az oláh tulerő azzal, hogy a Bökecs-hegyen levő II. zljat felgöngyöltse s így eme fontos pontot kezeibe kerítse, de nem számított Schwarcz hadnagy s a 8. szd. vitézségével. Eme tiszt jobb szárnyát gyorsan kampószerűen visszakanyarította arccal déli iránynak s minden ellenséges bekerítő kísérletet megakadályozott addig, a míg időközben a zlj. parancsnokság rendelkezésére bocsátott $\frac{1}{2}$ 12. szd. hozzá erősítésül kirendeltetett. Ezzel a $\frac{1}{2}$ 12. szddal s körülbelül 120 szétszórt s egy osztagba egyesített bosnyák ezredbeli legénységgel, valamint egy géppuskával a 8. szd. parancsnoka október 3-án este 8 óráig minden támadási kísérletet már csirájában elfojtott. Este 8 óra után az oláhnak sikerült az előbb említett boszniai osztag jobb szárnyát, mely csak gyöngén volt biztosítható, átkarolni, oldalba és hátba támadva visszanyomni. Épen idejekorán érkezett meg a 3. szd. (Kmetykó fhdgy.) s a zlj. parancsnokság azon parancsát, hogy ellentámadással a betört oláhokat állásainkból kiverje: saját rajvonulunkat meghosszabbítsa, fényesen oldja meg. Mint a fergeteg, indulnak le a magaslatról a diadalordításban tobzódó oláhokra a 3. szd. honvédei, derék parancsnokuk által vezetettve visszanyomják, részben felkoncolják a 28. román ezredbeli ellenséget s minden további átkarolási kísérletet lehetetlenné tesznek és meg van mentve a Bökecs! Azt az állást, amelyet a II. zlj. 5, 6, 7. és 8. szda arcvonalból jövő támadások ellen megvédett és megtartott, az átkarolás veszedelme ellen megmentette a 8. szd, $\frac{1}{2}$ 12 és 3 szd, a derék bosnyák $\frac{1}{2}$ szddal egyetemben.

Okt. 4-én újból általános támadást rendelt el az oláh. Egyszerre támadja a 6, 7. és 8. szdot a Bökecsen és ettől délre, ugyanakkor nagyobb erőket lendít neki a jobb szárnyakon levő 8. bosnyákok és 3. szd ellen, de mindhiába. Rohamait megismétli 5 én d. e. 11 óráig anélkül, hogy a legcsekélyebb sikert is el tudná érni.

Okt. 5-én d. u. a saját 3-ik zljunk több más tartalékkal egyetemben megindítja az ellenlöketet a Sóvárparajdi műut mindkét oldalán, melynek eredménye az ott lévő oláh csapatok teljes megsemmisítő veresége, d. u. fél 6-kor már az elvesztett bosnyák állások ismét csapataink kezében vannak. D. u. 5 órakor látva az ellenség az országot mentén levő osztagai-

nak vereségét, megpróbálja még utolsó erejének harcbavetésével a helyzetet javára fordítani. Ha sikerül a Bökecs-hegyről a II. zljat lelökni, saját csapataink sikeres ellenlökeme a völgyben a sóváradi országot mentén feltétlenül kell, hogy megakadjon, sőt eme csapataink a Bökecs s a Selye-i magaslatokról oldalba s hátba veszélyeztetve, az elért siker feladására is kényszeríthetők. Három különböző ezred még érintetlen osztagait egyesíti az oláh parancsnokság a Pityó-hegyen s onnan erős tüzérségi előkészítés után a II. zlj. osztagait, melyek az 5 napos harcokban az idő viszontagságai által is sokat szenvedtek, hirtelen rajtaütésszerűen megtámadja. Nem használ a minden áldozat árán való előretörés, mert eme támadások egész sorozata megtörik a tüzérség zárótüzén, de főleg a II. zlj. puska, géppuska és aknavető tüzében. Ami az ellenségből akadályaink előtt meg tud állani, azzal végez a kézi gránát s az állásokból kitörő honvédek szuronyja. Nem is kísérel meg az ellenség tovább semmiféle támadást, hanem innen is kötelékeinek teljes feloszlásával, harci eszközeinek sebesülteinek hátrahagyásával hanyat-homlok fut Szováta irányába. Tüzérségünk üldöző tüze befejezi a véres drámát.

Hét napi ködös, szemetelő esős idő után kisüt a nap s aranyos sugaraival ragyogja be az új nehéz harcokat látott Sóvidéket. Mintha a természet is örülne a magyarok diadalán, ünnepi mezbe öltözködik és kicsalja az agyagos, vizes, sáros, a fáradalmakban elgyengült honvédeket a lövészárokból.

Mindenütt ragyogó arcok, örömtelt kézzorítások, a tiszt jól ápolt keze találkozik a kérges paraszttenyérrrel s melegen szorítja meg bajtársi jobbját. Itt győzött s így győzött a céltudatos vezetés, a magasabb intelligencia a vasakarattal, nemzeti lelkesedéssel s önérettel párosulva, a sokszoros tulerővel szemben.

A Bökecs-tetőn s a Sóvidéken ásták meg magyar honvédek a rövid életű oláh diadalnak sírját. Ettől a naptól kezdve már csak csufos futás képét nyújtják az oláh rabló hadak, takarodnak ki Erdélyből, melybe lábaikat többé betenni nem fogják.

Magas árt fizetett a II. zlj. a Bökecsi diadalért. 28 honvéd pihen abban a földben, melynek védelmét a haza s a király rájuk bízta. Egy tiszt és 52 honvéd könnyebb-nehezebb sebesüléssel kórházba került.

De fennen hirdeti a Bökecs nyugati tetején létesült kis temető felirata: „Idáig s nem tovább; Itt álltak őrt a kassai 9. honvédek!” Rákóczi katonái s a veres sípkások unokáinak hazaszeretetét s vitézségét.

Ha majdan kijárnak a székely lányok a Bökecs-hegyi erdőbe szórakozni, vigadni, nem fognak megfélemedezni az ott nyugvó hősökről. Juttatni fog a székely hálaérzet a csöndes vendégek részére egy-egy szál virágot.

Román futás a Nagy-Bökecsen.

A „Kilences Honvédek“ tábori ujság részére írta: **Kalmár Jenő** tart. honvéd-százados.

Harctér 1917. okt. hó

A 9. ezred III. zászlóalját 1916. szeptember közepe felé kiküldönítették. Minden katona, de főleg minden parancsnok tudja, mily kellemetlen fő- és mellékkörülményekkel jár az ilyen csapatkiküldönítés. Mintha egy növényt kitépnek a földből és idegen talajba plántálják át, vagy egy megszokott ruhadarabot kikölcsonfznek egy bele nem illő testre. Minket a 19. dandárnak kölcsonöztek ki, melynek egész más természete volt, mint a mi kedves anyaezredünknek.

Azokban tudvalevő dolog, hogy a magasabb stratégia érzelmi momentumokkal keveset törődik és különösen a háborúban nagy a jelentősége a szolgálati szabályzat azon aranyigazságának: „Égy min denkiért és mindenki egyéért“!

Szomorodott szívvel vettünk búcsút ezredbeli barátainktól és rövid menetelés után elfoglaltuk új helyünket az Erdő-Szent-György és Csókfalva közötti magasiatokon a Kis-Küküllő felett. Napokon át szorgalmasan turtuk a földet, építettük az állásokat, hogyha netán a román idáig merészkednék rabló-gyilkos vállalkozásában, kellő fogadtatásra találhasson. Egyelőre azonban még a béke csöndje honolt a vidéken és a messze előre küldött lovas járőrök megnyugtató hírekkel tértek vissza. A bratyik gyáván, lassan tapogatódnak előre. Vigan, énekszó mellett folyt tehát a munka. a gyümölcsös kertek bőven kínálták ez évben különösen dus áldásait a mindig éhes bakának, kik itt egyébként sem szenvedtek semmiben szükségét. A Csókfalvai derék székelyek ugyanis a falu kiürítése alkalmával szóbeli végrendelet után a zászlóalj legénységének hagyományoztak mindent, amit el nem vihettek magukkal és így bőven jutott kerti vetemény, gyümölcs mindenkinek, de akadt bizony elég röpködő baromfi, sőt egy egy sivitő malacka is az elhagyott faluba „felvételezésre“ járó bakacsapatnak.

Október 2-ig tartott ez a szép élet. Ekkor kapta a zászlóalj a parancsot, hogy éjjeli felváltás után vonuljon gyors menetben Nyárádszeredára, hol további parancsot kap. Zuhogó esőben történt a felváltás, de azon tudat, hogy bizonyára újra ezredünkhez térünk vissza, feledtetett velünk minden viszontagságot.

Késő délután volt, mikor beérkeztünk a városba, hol a zászlóalj szabad táborba szállt, én pedig sietve előre lovagoltam, hogy mint a zászlóalj parancsnoka, átvegyem a további parancsokat. A tábornok ur és vezérkari főnöke szokott rövidséggel adták ki rendelkezéseiket: „a 9. ezred jobbszárnyához csatla-

kozó bosnyákok által gyöngén megszállt állásainkat a Nagy-Bökecs hegység déli lejtőjén félköralakban kissé benyomta a román és a Selye falu fölötti magasiatokon befészkelte magát. Az ellenséget mindenáron ki kell iunét vetni. A támadást 5-én d. e. 11 órakor a 9/III. zászlóalj kezdi meg.“

Rövid volt a parancs, de világos. A rumunynak pusztulni kellett a Bökecs-ről. Mikor ezt közöltem a zászlóalj tisztí karával és legénységével, kitért az ujjongás. Na rumuny, végre szembe kerülünk egymással.

4-én nehéz német teherautomobilokra szállt a a legénység, én pedig segédtisztessel és a szállás-csinálókkaal egy 70 P. S. Fiaton igyekeztünk az ezredparancsnokság székhelye: Selye falu felé. Már magasan állt a holdvilág a csillagos menyholtozaton, mikor az ezredparancsnokságnál jelentkeztem. Köröskörül az égbenyuló hegyeken csend uralkodott, csak egy-egy riasztó lövés és a sziporkázó rakéták jeleztek néha-néha, hogy harctéren vagyunk. Elgondolkozva néztem a Nagy-Bökecs ormának a csillagos éjben élesen kiváló silhuetjét és képzeletben ott jártam a *Kerekhegy*, *Királybírókút* reketyés halmán, a *Rozsdás* hegy tar kupján, melyeket mindnyájan oly jól ismertünk az előbbi hetek erőltéti munkálataiból és a melyeket most a román betörök lábai tapostak. Holnap! holnap majd elvállik, ki birja jobban: a birka módra nagy tömegben, zárt sorokban előretörő trombitáló üvöltöző, fütyülő, magát mintegy ezzel bátorító bocskoros csorda-e, vagy a mi kevés létszámmal bíró, de harcokban edzett és a haza szent földjéért szótlanul, az elkeseredéstől öszszeszorított ajkakkal küzdő hős *Kilenceseink*!

A csaták előtt megszokott szorongó érzéssel, de reudithetetlen bizalommal a teljes sikerhez, tértem vissza a táborba, hol a legénység vigan fogyasztotta a késői vacsorát és nem egy tréfás szó ütötte meg füleimet, mintha nem is egy véres harc előestéjén, hanem egy nagygyakorlaton létünk volna. Vajjon hány mókás száj csukódik le holnap örökre, hány meleg szív szünik meg dobogni derék zászlóaljamban?!

Még egy rövid haditanács a századparancsnokokkal, kiknek nagy vonásokban vázoltam a zászlóalj fontos feladatát, aztán nyugovóra tértünk. A részleteket majd holnap a helyszínen beszéljük meg.

Már kora hajnalban indultunk, hogy még a szürkületbe burkolva, észrevétlenül mászhassuk meg a hegyeket és juthassunk el a támadás kiinduló pontjához a *Kerekhegy* alá. 9 órakor helyen voltunk és a cserjékkel fedett mély szakadékokban pihent a legény-

ség és fogyasztotta hideg reggelijét. Tüzet már nem lehetett rakni, az ellenség közvetlen közelünkben volt.

Századparancsnokaim, egytől egyig kitünő, kötelességtudó, meglett urak, elszánt bátor katonák: Dr. *Farkas Gijula*, *Soós Dezső* és *Schöpflin Géza* tart. főhadnagyok, egyenként megkapták parancsaikat. A 10. század (Soós főhadnagy.) a Kerekhegy alatt lehetőleg széles rajvonalba felfeljődve, mint támadó század kisöpri, megtisztítja a régi állásainkon túl félkörben benyomult románoktól a terepet, a 11. század (Schöpflin főhadnagy) szorosan a 10. század bal-szárnya mögött és arra derékszögben, egyenként szakadozva nyomul előre és a támadás előhaladása arányában szállja meg elvesztett régi állásainkat, míg a 9. század (Farkas főhadnagy) mint tartalék rendelkezésemre áll. A századok eme felállítása közvetlen az ellenség orra előtt, de mégis általuk észrevétlenül hajtattott végre és pontban 11 órakor megindult a roham. Ekkor vettek észre bennünket a románok és eszeveszett tüzéségi tüzet zúdítottak kindulási pontunkra a *Kerekhegy* aljára. De hol voltunk mi már akkor! Mialatt a román lövegek pusztító verték hült helyünket, azalatt a támadó század gyors iramban haladt előre és saját rajvonalunkon keresztül törtetve, viharszerűen csapott le a meglepett románokra. Feltartóztatlanul, terepszakaszról-tereszakaszra szuronyt szegezve nyomult előre, a század, melynek román nem sokáig állhatott ellent.

Rövid heves tüzelés után északi szárnya megingott és megkezdte a visszavonulást. Azonban a mi soraink is ritkulni kezdtek és kénytelen voltam a tartalék két szakaszával a támadó század jobb szárnyát meghosszabbítani, nehogy az ellenség hátunkba kerüljön.

Csakhamar eszeveszett futással fajult a románok visszavonulása is; d. u. 2 óra 15 perckor jelenthetem az ezredparancsnokságnak, hogy régi állásunk teljes kiterjedésében újból birtokunkban van, az ellenség a szemközti magaslati vonalra vonult vissza.

Még ugyanaz nap délutánján, főleg pedig az est folyamán több ellentámadást kísérelt meg az ellenség, melyet 6-án nagy tömegekkel örületes sivityás, trombitálás és füttyülés közepete ismételt meg. Mint egy kiszabadult, fékvesztett csűrhe zajlottak külsőösen Királybirkóúti állásaink ellen.

Hős honvédek nem bírták többé türtöztetni magukat, kiugrártak a mellvédek tetejére és megfedkezve a fedezetet nyújtó lövészárokról, szikrázó harcikedvvel, egymásnak tréfás szavakat kiabálva, pusztító tüzzel fogadták a románokat. Az egyik géppuska szakasz parancsnokom vállára kapott egy géppuskát, kirohant azzal a drótkadályon túl egy kiszögélő csúcsra és mint egy bosszúálló halál angyal aratta az ellenség sorait. Ilyen fogadtatásra a még

minden harctéri tapasztalatot nélkülöző román katonák nem volt elkészülve, ők alighanem azon hiszemben voltak, hogy valamiképpen egykor a zsidók Jericho falait trombita szóval ostromolhatták meg, azonképpen ők is pokoli zsvajjukkal fognak bennünket megfélemlítheteni. Azt cselekedték tehát, ami rájuk nézve ily helyzetben a legokosabb volt: megfordultak és eszeveszett futásban kerestek a megmaradtak menedéket.

Most megmozdult az egész *Nagy-Bökecsi* front és utána vetette magát a futó románnak. *Sóvárad* és *Szováta* feől hiába próbálta meg az ellenség tartalékait fölvonultatni, a kettősrendekben előnyomuló, lakcsizmás, lórapattant, kivont kardjával hadonászó tisztek által vezetett csapatok kellősközepébe robbantak a halmokra gyorsan felvontatott útegeink schrapnelljei és gránátjai és mint a szellő érintése a szappanbuborékot, úgy csapták széjjel a halálos rémületbe esett bandát.

És most kezdetét vette egy grandiózus futás, melyhez hasonlólt aligha produkált még az eseményekben és váratlan fordulatokban oly gazdag világháború Fegyvert, szerelvényt, minden felesleges ruhadarabot elhanyagolva menekült fejétszertetten a felbomlott román sereg, utiát elhagyott trén szekerekkel, leölt békés polgárokkal és állatokkal jelezve. Rohant vissza ugyanazon falvakon keresztül melynek székely kapuira néhány nap előtt még oly büszkén írta fel nagy betűkkel „*Romania mare*”; Bemekült a gyergyói, majd a hargitai havasok uttalan rengetegeibe, hol tömegesen szedték őket össze lerongyoltan, félig éhen halva, üldöző járőreink.

Két tejes hétig tartott ez a példátlan futás, melyhez a németek fogarasi nagy győzelme és a honvédek nagy-bökecsi támadása adták meg a fő lökést és amely történelmi momentumok semmisítették meg az agyalágyult románok lázálmaikat Erdély elfoglalásáról.

Csak a csiki havasokban a határon túl sikerült nekik rég elkészített erős állásaikban és odavetett erős csapattömegeik segítségével megállaniok.

A Nagy-Bökecs emléke azonban örökké fog élni a vitéz Kilencsesek lelkében és az ezred számos fényes haditetteinek egyik legfényesebbje fűződik majd ezen hatalmas hegy óriás nevéhez, melynek sárguló ősi pázsitját annyi sok hős honvéd vére szentelte meg.

De még az ottani harcokban résztvevő 10. század katonái is késő vénységükig mesélhetnek unokáiknak sápadt rémülettel a *legendás Nagy-Bökecsről* és *hogyan ismertek meg ott legelőször a honvédekkel és legelső sorban a kassai Kilencsesekkel!*

A Tomasow-i tüzkerezstség harmadik évfordulója.

Ezredünk aug. hó 26 án harmadik évfordulóját ünnepelte annak az örökké nevezetes napnak, amidőn Tomasov-nál először került szembe az ellenséges orosz tömeggel, mikor is átesett a tüzkerezstségen, hogy abból a szent napból soha nem szűnő lelkesedést, mindegyre fokozódó bizalmat és csodálatra méltó bátorságot merítsen a háború kezdetétől annak győzedelmes befejezéseig.

A nagy nap emlékéhez méltóan fogadtuk ezt az évfordulót. Reggel 9 órakor a II. zászlóalj kápolná-sátrában hálaadó istentiszteleten vettünk részt, majd az ezredparancsnokság előtti „térzenében“ gyönyörködtünk. Minden munka szünetelt az általában s a vacsora is ünnepesebb volt, birka-húspörkölt.

Erre a napra vonatkozólag aug. 25-én a következő megemlékezés történt az ezredparancsnoknál:

1917. aug. 26-án lesz 3 esztendeje, hogy ezredünk Tomasov-nál elkeseredett tulerővel, de rendíthetetlen bizalommal és bátorsággal tüzkerezstségét pecsételi meg.

A Kilencses honvédek zászlóaljának győzelme, mellyel rohanva tört 3 évvel ezelőtt az ezred az akkor nem egyenlő mérkőzésre, az akkori lelkesedés és bizalom csak hatványozódott ma, s hatványozódni fog a végső győzelemig való kítartásban:

Istennel királyért és Hazáért! Az ezred ezen dicsőséges napja legyen ünnepje az ezrednek. Drága halottaink iránt a kegyelet legyen tanujele annak, hogy kítartásunkban győzni fogunk!

E napon a munka az állásokban szüneteljen.

Ő Nagyméltósága péterfalvi Molnár Dezső altábornagy úr, a 77. honvéd gyalog dandár utparancsnoka, mint a mult évben úgy most is szeretettel gondolt vissza az ezred történetének ragyogó napjára, a *Tomasov-i* tüzkerezstségre. Távol van tőlünk, de szíve az ő honvédjeihez húz, akikkel végigküzdötte a nagy orosz offenzívát Gorlicétől Brest-Litovskig, hogy beragyogtassa azt a fényes nevet, melyet a 9-es honvéd neve szerzett a dicsőség eme diadalutján.

Molnár altábornagy ur a Tomasov-i tüzkerezstség

3-ik évfordulója alkalmából üdvözlétét küldte az ezrednek, melynek minden tagját nincs módjában külön-külön jutalmazni, de szeretetét dandára volt ezrede iránt nyilvánította, midőn 100 koronát küldött az ezredparancsnokság címére azzal, hogy ezen összeggel oly derék, kötelességt minden viszonyok között teljesítő altiszt jutalmaztassék, aki 1914. évi aug. hó 26-án a tüzkerezstségben részt vett s most is derekasan megállja helyét.

Az ezredparancsnokság az 50—50 korona jutalmat Hadbavni Netti géppuskás századbeli törzsmesternek és Kerekes Lajos 2. századbeli szakaszvezetőnek adta ki, amit nevezettek Martini Róbert és Neurihrer László őrnagy urak, mint zászlóaljparancsnokok, egy egy szakaszparancsnok és századonkint egy-egy altiszt és honvéd jelenlétében ünnepélyes szavak kíséretében nyújtottak át.

Itt említjük meg, hogy a 100 koronás jutalmat az 1915. évben Kohlmayer tiszthelyettes, az 1916. évben pedig Vascsur István törzsmester kapta; előbbi fogságba jutott, utóbbi az ezrednek most is lelkes harcosa.

Felséges királyunk és drága magyar hazánk iránti töhíthetetlen hűségünk, vas akaratunk, acél erőnk és csüggedhetetlen kítartásunk biztosít minket arról, hogy ennek a napnak 4 ik évfordulóját már szereteteink körében a háború fáradalmainak kipihenése után, dicső halottainkról való hálás és kegyeletes megemlékezéssel és buzgó imádsággal fogjuk megünnepelni.

Ünnepünk beszámolója keretében nyugtázzuk azokat az adományokat, melyek a nap emlékére az alább megnevezett altisztektől folytak be az ezred özevgy- és árva-á-p javára:

Kapp főszámvivő, Izsépi tiszthelyettes, Bohuczky, Jochmann, Riegel, Rigetty, Kalinács, Niházy, Brantner, Zavaczky, Hexner őrmesterek 2—2 koronát. Grünwald őrm. 4 koronát, Hradil és Oravetz szkv. 4 koronát, Boronkay, Ney, Kulhanek, Petrovics, szakaszvezetők és Tárnai őrm. 2—2, összesen 44 koronát adományoztak a nemes célra.

Ezredünk ünnepnapjai.

A Ilmanovai, a gorlicel, a krosznói és a bőkcesi csaták.

Az ezred által vivott dicsőséges harcok közül — melyek mint „ezrednap“, ugy most, mint a boldogabb békés napokban megünnepelendők lesznek — nehéz volt választani. Ugy voltunk ezzel, mint a vásárló, aki elé a kereskedő mindig szebb és szebb tárgyakat tesz választékul, aminek az a vége,

hogy a vevő hosszú ideig nézegeti és forgatja a kínált dolgokat s még sem tudja elhatározni magát arra, hogy tulajdonképpen melyiket vegye meg a sok szép közül, mert mindegyiket szeretné megszerezni.

Ezredünk dicsőség koszorujából a legékesebben és a legpompásabban viruló virágokat kiszedni, bizony nehéz feladat volt. Hiszen minden győzelmünk egy-egy hervadhatatlan virág, azoknak mindegyike csak kedves lehet az utókor előtt, azoknak leg-

kisebb nefelejtse is csak a „9-es vörös sapkások” győzelmeiről regélhet.

Sorjába vesszük a megállapított ünnepnapokat:

Minden év lombfakasztó májusában lesz az első ünnepünk, még pedig május 2-án az 1915 évi gorlicei csata emlékére. Ez a nap talpköve nemzetünk összes győzelmeinek. Ezredünk a gorlicei áttörésnél, Luzsna és Wiatrow elfoglalásával a megszámlálhatatlan hadianyagon kívül 1200 foglyot ejtett.

Május 5 ére, vagyis az előbbi ünnep után 3 nap múlva lesz a másik ünnep, a Krosnó-i csata, amikor Krosnótól délre a 330. sz. fontos magaslat elfoglalásával 400 orosz fogoly került kezeinkbe és 3 géppuskát zsákmányoltunk.

Október 6-án, az 1916. évben vívott bökecsi csatának évfordulóját ünnepeljük ma először és ezután is minden esztendőben.

Ennek a három napos csatának, — amely féltve őrzött Erdélyünk földjén egy 1079 m. magaslaton folyt le a román haddal — részletes leírását lapunk más helyén közöljük azoknak a parancsnokoknak tollából, akik akkor a zászlóalj élén állottak s ma is ezredünknel küzdenek.

A téli időszakban december 12-én az 1914 évi limanovai csata emlékének szentelünk ünnepet. Itt az ellenséget oly meglepően támadtuk oldalba és hátba, hogy az hadizsákmányul annyi löszert és hadianyagot eredményezett, amelynek számbavétele az azonnali további előnyomulás folytán lehetséges nem volt.

Csodás rajongással, évről-évre fokozódó melegséggel és soha el nem szunnyadó lelkesedéssel fogja megünnepelni ezredünk minden évben ezt a négy ünnepnapot, mert azokból csak hitet, erőt és lelkesedést meríthet minden magyar lélek.

Az erdélyi portyázó zászlóalj dicsérete.

Az erdélyi portyázó zászlóaljnak feloszlása és egy új kötelékbe való beolvadása alkalmából a hadosztályparancsnok ur lelkes és meleghangu dicséretben részeltette ezt a különítményt, melynek parancsnoka Windischgrätz Lajos herceg, huszárcapitány — jelenleg Ő Felsége személye körüli miniszterének államtitkára — volt s kinek helyét utóbb nyékhegyi Nyékhegyi Ferenc 9 honv. gy. ezredbeli alezredes töltötte be. Ennél a zászlóaljnál teljesítettek harcéri szolgálatot Wodianer Béla százados, gróf Sigray Antal főhadnagy, országgy. képviselő és Vén Zoltán hadnagy, aranysarkantyus vitéz.

A hadosztályparancsnoksági dicséret szövegét — a hadiérdek megóvása végett egy két szó kihagyásával — az alábbiakban közöljük

»A nemzeti lelkesedés szülte nehéz időkben az Erdélyi portyázó zászlóalját önként jelentkezők, ifjak és öregek a szent harag tüzétől hevítve és a lelkesedésben egymást tullicitálva, csoportosultak lelkes parancsnokuk, Windischgrätz Lajos herceg, huszárcapitány kibontott zászlója köré, hogy bosszút álljanak az Erdélybe orvul betörő új ellenségen, a románokon.

A lelkesedés hatotta át e zászlóalj minden egyes tagját, amidőn az a megalakulás után, tavaly decemberben Erdély keleti határára érkezett. Hosszuhavas és Rakottyás bércein volt a szintér, ahol az ellenséggel

először szembe került. A helyzet nem engedte meg, hogy a zászlóalj lelkes fiai egy mindent letipró támadással, vagy lendületes rohammal törhessenek rá az ellenségre, ennél sokkal nehezebb feladat várázott rájuk.

Hosszu és nehéz állásharc, rendkívül nehéz viszonyok között jutott a zászlóaljnak osztályrészül és ez új alakulás mégis mindjárt kezdetben fényesen megállta a helyét. Hideg tél, nagy hó és a még ki nem épített állásokkal járó viszontagságok lektüzdése, a szakadatlan nappali és éjjeli szolgálat ellátása a csapat nagy erkölcsi értékéről tettek nemsokára tanubizonyoságot; számos csatározás pedig kimutatta azon kiváló katonai szellemet, melytől a zászlóalj minden egyes tagja át volt hatva.

Ezen nehéz, de dicsőséges idők után, a háborus élet viszontagságai által megedzve és megerősödvé lépett a zászlóalj ez év februárjában a hadosztály kötelékébe, ahol egy fontos védőszakaszban több eredményes vállalkozással és az állások kiépítésével tett teljes harcértékéről tanubizonyoságot.

Most midőn a zászlóalj megszűnik és más kötelékbe lép, köszönetet mondok elsősorban a zászlóalj parancsnokainak és kiváló tisztikarának, akiknek vezetése alatt a csapat értéke oly magas színvonalra emelkedett, másodsorban a legénységnek, mely mindenkor,

még a legnehezebb viszonyok között is kötelességét példásan teljesítette.

Biztos vagyok benne, hogy zászlóaljunk minden egyes tagja az új kötelékében is lankadatlan eréllyel és buzgalommal teljesíti továbbra is legszentebb feladatát: a trón és a haza védelmét és hogy a zászlóaljnak csak a neve szűnik meg, szelleme ellenben, — mely azt áthatotta — mint a haza iránti öneláldozás és kötelességteljesítés ragyogó példaképe továbbra is élni fog időtlen időkhig!"

Az ezred aranykönyvéből.

Kitüntetések a bökecsi harcokért.

Ezredünk a bökecsi harcokért 138 kitüntetésben részesült és pedig 1 drb. arany, 2 drb. I. oszt., 20 drb. II. oszt., 1 drb. II. oszt. ezüst másodsor és 114 drb. bronz vitézségi éremben.

Az alábbiakban néhány haditényt közlünk a bökecsi harcok idejéből, melyeket ezredünk vaskos aranykönyvéből másoltam le.

Fetz Márton

őrmester, szakaszparancsnok.

1916. okt. 5-én a bökecsi harcokban a gyalogsági ágyuját az ellenség felfedezte. Egy ellenséges tüzérségi golyózápor árasztotta őt el, ő azonban, miután a front előtt egy-egy géppuskát állapított meg, dacára annak, hogy 3 ember elesett, megmaradt 2 emberével előretört, az ellenséges géppuska állásának megváltoztatását kikényszeríti, később pedig, amidőn ezt újból megpillantotta, egy telitalálattal a szó-szoros értelmében megsemmisítette.

Kitüntetve a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel.

Paszler András

tényleges őrmester.

1916. okt. 3-tól 6-ig terjedő időben géppuskáját oly ügyesen helyezte el, hogy az ellenség, mely a Putno magaslatról folytonos támadást intézett a Bökecs ellen, ezt a magaslatot elérni nem tudta.

Különösen akkor tüntette ki magát,

amikor okt. 4-én egy ellenséges oszlop a szomszéd századunkat megkerülni akarván, ezt észrevette, halálmegvető bátorsággal sajátkezüleg tűz alá vette, azt visszakergette, nagy veszteséget okozván az ellenségnek.

Kitüntetve a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel másodsor.

Sztecza György

honvéd.

A bökecsi okt. 5-iki harcokban önként jelentkezett az ellenséges előállások kikémlésére.

Amikor jelentésével visszafelé tartott, 3 ellenséges katonától megtámadott, halált megvető bátorsággal védekezett, közülök kettőt foglyul ejtett, kiknek kihallgatása igen fontos adatokat eredményezett.

Kitüntetve a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel.

Korpás Lajos

honvéd.

1916. okt. 4-én a Bökecs állásaink előtt járőrbe menet, ellenséges géppuskatűzet kapott, mely előrejutásában gátolta.

Önként jelentkezett, egy meredek hegyoldalt megmászva, megfigyelhette az ellenséges géppuska állását, mely jelentése folytán elhallgattatott.

Kitüntetve a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel.

Kovács János és Vajkó János

szak szervezők.

Az 1916. okt. 15-iki Királybirókútjai ellentámadásnál az ellenség hátulról megtámadandó. Ez alkalommal a két altiszt példászerű bátor magatartást tanusított, a kézi-tusában pedig halálmegvetéssel verekedtek.

Kitüntetve a bronz vitézségi éremmel.

Csurkás János

népfőlkelő tizedes

és

Benya András

népfőlkelő.

Az 1916. okt. 5-iki Királybirókútjai ellen-

Diszküldötségünk a Király előtt.

Harc tér, 1917 szept. 6.

Napsütés melegítő fényétől, balzsamos illattal ébredő tavasz hozta közzénk először a legelső magyar *Emberrt, szerettét Kírályunkat*, aki vérzivatarban foglalta el Szent István trónját, hogy nemes szívével, páratlan akarata rejével, csodálatra méltó munkakedvvel ezereves honunk gazdasági, műveltségi és szociális életét fénypontra emelje s így egy szebb és boldogabb életbe vezesse minden alattvalóját.

Falevél hulló, szikrázóan fényes őszi napon, ebben a győzedelmes eseményekben gazdag esztendőben már másodszer szerencsélte Ö Felsége hadosztályunkat legmagasabb látogatásával.

Itt volt ismét, hogy szemtől-szembe álljon a dicső 39. honvéd gyalog-hadosztály vitéz és bátor katonáival. Itt volt, hogy a tavaszi látogatása óta veghezvitt újabb hősi tetteinket legmagasabb elismerésével honorálja és azok fölötti megelégedését zengő magyar nyelvünkön előszóval kifejezze, egyben ezt az üzenetet elküldje a hódoló küldöttség tagjaival a többinek, akik Ö Felséget látni, nyájas szavait hallani, vele szemközt állni, kérdéseire felelni: 'boldogok az szerencsések nem lehettek.

A faragott szekelykapukat, a díszes kerítéseket az ősz legékesebb virágzó muskátlik köszöntötték Ö Felséget, aki *JózsefFőherceg, Artz* vezérkari főnök, *Hadfy Imre* hadtestparancsnok és több magasrangú vezérkari tiszt kíséretében érkezett a községbe, ahol a piaci téren fogadta hadosztályunk hódolatát. — Ezredünk 10 tagú küldöttséggel volt képviselve a Király fogadtatásánál. A nyalka és mindig derültkedvű kilences honvédek küldöttségét *Martinka József*, többszörösen kitüntetett hadnagy vezette Ö Felsége elé, akit úgy mint a honvédeket, hosszabb ideig tartó beszélgetéssel tüntette ki. Diszküldöttségünk tagjai voltak névszerint: *Apáthy István* őrmester, *Kurkó Ferencz* szakaszvezető, *Nedelka Pál* tizedes, *Pataky József* őrzető, *Papp Lajos*, *Szekeres Mihály*, *Bajor Mihály*, *Jakab György* és *Fodor Bertalan* honvédek.

Ö Felsége sorban, mindegyiket kitüntette megszólításával. Az illetőnek vállára tette kezét, majd beszéd közben meg-megveregette. Neve, kora, miért, hol kapta kitüntetését, mily harcokban vett részt, mikor, hol sebesült meg, mi a foglalkozása, családi állapota, mikor volt szabadságon? Ezekre a kérdésekre bátran, szabatosan és katonásan válaszoltak a honvédek. Mindegyiket külön-külön megdicséerte: — *Derek fiúk!* Jól viseltétek magatokat, nagyon meg vagyok veletek elégedve és a jövőben is ily derek honvédek legyetek. Mondjátok meg ezt többi bajtársaitoknak is.

Egy-egy honvéd körülbelül 2—2 percig részesült e legmagasabb kegyben s így mintegy 2 óra hosszáig, vagyis délután 4—6 óráig tartott a díszszemle. Fátárszó dolog. S Ö Felségén a fátárságnak legkisebb nyoma sem látszott, sőt ellenkezőleg örömteljes arcából kisérgazott, hogy kedves idő volt az a 2 óra, amit a hűséges honvédekkel elbeszélgetve töltött.

Ezután a község plébánosa a lakosság nevében üdvözölte a Királyt, majd két kisleány hatalmas virágcsokor átnyújtásával fejezte ki a népnek Ö Felsége iránti szeretetét. A gyönyörű virágok ha szólni tudtak volna, bizonyára ezeket mondták volna: *Felség!* Az a tudat, hogy a nép Érted rajong, neked a leggazdagabb, legnagyobb ajándék: Te vagy az igazí Ember, Benned van a legigazibb szív és jószág, ami a te magyar népednek a legnagyobb boldogság. — Nem tudnak beszélni, hát bólogatva virították mindezeket. — Most az egész hadosztály hódoló diszküldöttsége ezredzenénk hangjainál díszmenetben vonult el Ö Felsége előtt.

Egy felejthetetlen boldog és kedves nap emlékeivel telt vissza a diszküldöttség minden tagja a lövészarókba, hogy majd esténként, ha ebben nem zavarja őket az ágyuk tüze és a gépfegyverek kattogó zaja, elmondják bajtársaiknak a látoitakat és hallottakat s elmondják Ö Felsége legmagasabb izenétét: *Derek fiúk vagytok, jól viseltétek magatokat, nagyon megvagyok veletek elégedve.* És ez a tegteisőbb elismerés tette hevíti, lángra gyullasztja a honvéd szíveket, s mikor az ajk esteli imádságát rebeget, a kilences honvéd lelkeiből egy sóhajjal felszálló s ezzel a sóhajjal a forró, őszi éjszaka, a tegteisőbb szeretetet kifejező röpke fohász fakad: *Isten áldd meg a Királyt!*

Csikszentmarton lobogó- és virágdiszt öltött szeptember 5-én. A faragott szekelykapukat, a díszes kerítéseket az ősz legékesebb virágai fonták körül s az ablakokból karmínpiros és hófehér dusan virágzó muskátlik köszöntötték Ö Felséget, aki *JózsefFőherceg, Artz* vezérkari főnök, *Hadfy Imre* hadtestparancsnok és több magasrangú vezérkari tiszt kíséretében érkezett a községbe, ahol a piaci téren fogadta hadosztályunk hódolatát. — Ezredünk 10 tagú küldöttséggel volt képviselve a Király fogadtatásánál. A nyalka és mindig derültkedvű kilences honvédek küldöttségét *Martinka József*, többszörösen kitüntetett hadnagy vezette Ö Felsége elé, akit úgy mint a honvédeket, hosszabb ideig tartó beszélgetéssel tüntette ki. Diszküldöttségünk tagjai voltak névszerint: *Apáthy István* őrmester, *Kurkó Ferencz* szakaszvezető, *Nedelka Pál* tizedes, *Pataky József* őrzető, *Papp Lajos*, *Szekeres Mihály*, *Bajor Mihály*, *Jakab György* és *Fodor Bertalan* honvédek.

Ö Felsége sorban, mindegyiket kitüntette megszólításával. Az illetőnek vállára tette kezét, majd beszéd közben meg-megveregette. Neve, kora, miért, hol kapta kitüntetését, mily harcokban vett részt, mikor, hol sebesült meg, mi a foglalkozása, családi állapota, mikor volt szabadságon? Ezekre a kérdésekre bátran, szabatosan és katonásan válaszoltak a honvédek. Mindegyiket külön-külön megdicséerte: — *Derek fiúk!* Jól viseltétek magatokat, nagyon meg vagyok veletek elégedve és a jövőben is ily derek honvédek legyetek. Mondjátok meg ezt többi bajtársaitoknak is.

Egy-egy honvéd körülbelül 2—2 percig részesült e legmagasabb kegyben s így mintegy 2 óra hosszáig, vagyis délután 4—6 óráig tartott a díszszemle. Fátárszó dolog. S Ö Felségén a fátárságnak legkisebb nyoma sem látszott, sőt ellenkezőleg örömteljes arcából kisérgazott, hogy kedves idő volt az a 2 óra, amit a hűséges honvédekkel elbeszélgetve töltött.

Ezután a község plébánosa a lakosság nevében üdvözölte a Királyt, majd két kisleány hatalmas virágcsokor átnyújtásával fejezte ki a népnek Ö Felsége iránti szeretetét. A gyönyörű virágok ha szólni tudtak volna, bizonyára ezeket mondták volna: *Felség!* Az a tudat, hogy a nép Érted rajong, neked a leggazdagabb, legnagyobb ajándék: Te vagy az igazí Ember, Benned van a legigazibb szív és jószág, ami a te magyar népednek a legnagyobb boldogság. — Nem tudnak beszélni, hát bólogatva virították mindezeket. — Most az egész hadosztály hódoló diszküldöttsége ezredzenénk hangjainál díszmenetben vonult el Ö Felsége előtt.

támadásnál, mindketten a legszebb példát adták halálmegvető bátorságuknak.

Szakaszparancsnokuk vezetésével rajukkal megkerülik az ellenséget, embereiket oly ügyesen vezetik, hogy az ellenségnek nem volt ideje a körülzárást meggátolni.

A közelharcban nevezettek voltak az elsők, akik az ellenségnek a legnagyobb veszteséget okozták.

Kitüntetve a bronz vitézségi éremmel.

Az ezred muzeuma.

Ezredparancsnokságunk abból a célból, hogy az ezred dicsőséges harctéri működésének és önmaga által alkotott fényes történelmének emléke az utókor számára megörökíttessék, egy ezredmúzeum felállítását vette tervbe.

Jeszeniczei Jankovich Ferencz ezredparancsnok úr ismerve az ezred tisztikarának fennkölt gondolkodását, ama reményének adott kifejezést, hogy az ezred minden egyes tagja e terv megvalósítását magáévá teszi és azon lesz, hogy egy szép muzeum mielőbb hirdesse a 9 honvéd gyalogezred harctéri működésének fényes eredményét.

A muzeum számára értékes anyagul szolgál minden olyan tárgy, emlék és fénykép, amely bármely vonatkozásban van vagy volt az ezred harctéri működésével. Ilyen tárgyak: ellenséges fegyverek, harceszközök, lövészek, jelvények, zászlók, az állás egyes részéről készült kis modellek, harctéren kézi ügyességgel előállított dísz tárgyak, fontos ellenséges iratok, parancsok, kiáltványok, fényképfelvételek stb.

Minden egyes, a gyűjtést előmozdító eszme. terv és a gyűjtött anyag a harctéren az ezred- és a hátszágban a pótzászlóalj parancsnoksághoz küldendő be.

Ha esetleg egyes, a muzeumnak felajánlott tárgyak nincsenek a felajánlott birtokában, úgy erről a jelentés szintén beküldendő, mely esetben azok a muzeum berendezése alkalmával fognak átvétetni.

A gyűjtésnél való köreműködésre az alá-

rendelt tisztikaron kívül a legéngség is felhivatott és az eszme megvalósítása érdekében már széles körben serénykedtünk. Tavassy Gyula alezredes a kassai 9. honv. pótzászlóalj parancsnoka a pótkeretnél a gyűjtés vezetésével Szeloczky Géza népf. főhadnagyot bizta meg, aki a legszorgosabb tevékenységet fejt ki a nagyon fontos történelmi cél érdekében.

A harctéren üres órákban már eddig is számos dísz tárgyat készítettek a honvédek, melyeknek értékét növeli az, hogy a lövészárókban vig és szomorú órák alatt készültek. Ezek között Szakács Antal szakaszvezető egy férő helyet (fedezék) készített miniatűr kiadásban, ami oly természetű és oly szép munka, hogy csak gyönyörrel töltheti el a szemlélőt. Ennek párjával Pacziga örvezető, Halász és Kozák honvédek Görömbey fhdgy, gazdászati előadó tiszt bódéjának kicsinyített alakját készítettek el. Pálffy György honvéd remekművé faragott cigarettaszípkákkal, Daru Pál honvéd egy fából faragott fokossal, Bednarik István honv. kerepelőkkel (gázriadó), Tokár János örmester és Szkokán János honvéd nagyon ügyes és izléses faragásu botokkal vetették meg a muzeum alapját, Beke János honvéd a béke galambját faragta ki fenyőfából, Dinisz Róbert és Szolenteiter Gyula honvédek vasból diszes kivitelű fokost kovácsoltak, Petrovics szkv. egy kis lovagló kantárt csinált, amire a csattokat Sándor tizedes egy ellenséges srapelről lekerült úgynevezett vezérgyűrű vörösréz anyagából öntötte és reszelte. Brantner örm. repülőgép alakjára egy meglepően kedves dohányzó készletet állított össze, amit mindenki a saját asztalán szeretne látni. Kulhanek szkv. gyermek katona ruhát, Zámory honv. kis gyermekcipőt, Nikházy örm. egy kis ökrös szekeret készített, Szántó és Buchwald fegyvermesterek több diszes tárggyal gyarapították muzeumunkat.

Nemessányi Andor, a hadosztály törzsszázadhoz beosztott örmester pedig a bőkecsi csata évfordulójára az Aklos bérc agyagjából formált mesterművé szoborral ajándékozta meg ezredünk muzeumát.

A szobor kisebb méretekben egy kilences honvédet ábrázol, ki a Bökecs tetőn baljában a zászlót tartja és jobbjával torkon ragad egy románt. A szobor talpazatán pedig az a felírás foglal helyet, amit a Bökecsen elhunyt hőseink temetőjébe állított keresztre festett Zavaczky örmester.

Nemessányi, ki az Erzsébet szobormű pályázaton díjat is nyert, ezen újabb munkájával is remekelt. Meglepő kedves figyelméért forró köszönettel adózunk derék bajtársunknak. A szobrot Hradil Károly ezredünk egyik fényképésze lefényképezte és azt levelezőlap nagyságban sokszorosítottuk, hogy a nap emlékére minden kilences honvéd megszerzhesse.

A muzeum részére az ezután beérkező tárgyakat is ismertetni fogjuk lapunkban.

Lengerer dandárparancsnok távozása.

Lelkünk, szivünk szeretett dandárparancsnokunkkal annyira összeforrott, hogy csak mély sajnálattal bucsuzhattunk tőle, amikor itt hagyott bennünket. Sok kedves emléket vitt magával körünkől, életünkől, mely emlékek sohasem fogják elfelejteni vele a dandárt, amely mindenkoron bőségesen kivette részét az áldozatokból, a király és haza iránti mérhetetlen hűségéből, a szent hazaszeretetből és azokból a győzelmekből, melyek a történelem aranyos lapjára fognak kerülni.

Távozásakor a hadosztályparancsnokság a 138.ik számú parancsban a következő szavakkal emlékezett meg elévülhetetlen érdemeiről.

Lengerer János m. kir. 6. honvéd gyalogezredbeli ezredes, a m. kir. 77.ik honv. gyalogdandár parancsnoka más alkalmazásba osztván be, a hadosztály kötelékéből megválnak.

Mint a m. kir. 77. honvéd gyalogdandár parancsnoka 1916. év jan. 15 től mostanáig vezette Lengerer ezredes ezen hadi dicsőségben oly gazdag vitéz dandárt.

Mindjárt kezdetben a vezetése alatt kiépített Strypa menti állásokban tartóztatott fel

5 hónapon át ismételt orosz támadásokat, míg az ezután következett nagy orosz offenzíva alatt a Barysz és a Koropiec patakánál, nemkülönbön Horozankánál szerzett dandára élén maradandó érdemeket. 1916 év őszén a görgényi havasok aljában sikerült Lengerer ezredesnek az Erdélybe orvul betört és tulerőben támadó románokat az ország határain túl visszavetni.

Kevéssel ezután az Uz völgyében és a Poiana Uzulninál végrehajtott fényes támadások sorozata fűződik nevéhez.

Lengerer ezredes mindezen érdemeit legfelsőbb helyen ismételten magas kitüntetésekkel ismerték el, de elismerik azokat bajtársainak s alárendeltjeinek őszinte tisztelete, odaadó szeretete s ragaszkodó nagybecsülése is.

A hadosztály kötelékéből való kiválása alkalmával az efeletti mély sajnálkozásom nyilvánítása mellett több mint másfélévi sikerekben gazdag működéseért hálás köszönetet és dicső elismerésemet ezúton fejezem ki s úgy a magam, mint a hadosztály nevében kívánom, hogy új állásában is legyen vele az Isten áldása és kísérje minden lépését a hadi szerencse.

Utódja Belitska Sándor többszörösen kitüntetett cs. és kir. vezérőrnagy úr, akit oly lelkes örömmel és szeretettel köszöntünk, mint amilyen sajnálattal váltunk meg elődjétől. A dicső multja, hazája iránti szeretete és katonáival szemben atyai szíve kárpótolni fogja Lengerer ezredes urunkat. Isten hozta, Isten Tartsa!

Pillanat felvételek.

Gyuri bácsi.

Ő fújta a jelt az „imá”-hoz, mikor hadrakeltünk és ő fog lefűjni nekünk, amikor hazatérünk. Gyuri bácsi mint ő mondja — *afrik* katona és ez a második háború, amelyben részt vesz. De meg is becsülik ám, nagy tisztelettel vesszük körül az 56 éves öregot, ki — megint csak szavaival élünk — *smarn*, katona. Már annyira beleélte magát a háborusdiba, hogy a tromfot is *frontnak* mondja.

Gyuri bácsi a közelmúltban egykedvű köszö-
néssel lépett be bódémba s kissé erősebb hangon
igy adta tudomásomra, jövetele célját.

— Adjon hamar egy villanyost, mert már indu-
lok. — Vil-la-nyost? kérdem szörnnyüködvé. Nem értem
Gyuri bácsi.

— Nohát igen egy villanyost. Ha magának ez
nem elég, hát itt van a Srieber százados úr *bizo-
nyitványa*, amit saját plajbász *eszközzel* írta, hogy
nekem ki kell adni egy villanyost, mert megjelen-
tem a százados úrnak, hogy maga nem akarja adni,
hát azért kértem ezt a *nyugtát*, amit csak sietve írt,
mert nem volt nála papiros, oszt Naményi had-
nagy úr adta kezébe és nekem is ezt a levelezőla-
pot, mire százados úr ráírta a *villanyost*.

Mindezt oly gyorsan és oly különös hanggal
darálta az öreg úr, hogy Isten bocsáss meg már-már
rosszat sejtettem s igyekeztem az ajtó közelébe ke-
rülni. De mikor a levelezőlap szövegét átolvastam,
teljesen tisztába jöttem Gyuri bácsi kívánságával.

— Villanylámpa kell Gyuri bácsinak?!

— Igen-igen, hisz erről szól a *nyugta*.

— Egy kis türelmet kérek.

Mig előveszek és kipróbálok egy villanylámpát,
addig az öreg monokliján keresztül az asztalon levő
ujságunk első számát betűzi. Hja, saajdig gyerek az
öreg, — monokliis gavallér!

— Tessék Gyuri bácsi a lámpa!

— Kösz . most adja nekem a tomasovi tér-
képet, ezt is a százados ur parancsolta, de nem volt
érkezése beírni a *bizonyitványa*ba, csak mondta, hogy
szóljak magának.

— Sajnálom Gyuri bácsi, de ezzel nem szolgál-
hatok, mert a fölösleges térképeket a százados úr
parancsára hazaküldtük. De ha nem sürgős, akkor
meg fogom szerezni. —

— Hát jó, csak szerezze meg, mert nekem ez
most kell.

— Ha szabad tudnom minek, hisz nem va-
gyunk Galiciában.

— Hát tudja, én majd kifogom *cirkulálni* azo-
kat a magaslatokat, ahol a tomasovi harcok voltak.
Azután eljövök és mindent meg fogok magyarázni
magának, hogy hol, mint folyt a harc s azután ma-
ga megírja mindezt ebbe az ujságba és én akkor
megengedem, hogy alá *nyomtassák az én nevemet*,
hát csak szerezze meg minél előbb Tomasovot, majd
eljövök, Isten megáldja!

— ?? Úgy lesz Gyuri bácsi, ahogy óhajtja.
Isten vele?

Arról sokat tudok beszélni, kérdezze meg a
Csarnagurszky főhadnagy urat.

A mi művésznünk.

— A harctéren festőművésszé vált bajtársunk. —

Amióta egy ismert nevű festőművész elismerő-
leg nyilatkozott másolásairól és a természet utáni
festésre buzdította, azóta egy jó ideig mindennap
az *Aklos* bérc tövében állította fel festőállványát s
természet után festegette az *Aklos* telepet. Nyom-
ban bámulói is akadtak. A tábori kórház kedves ápo-
lónói érdeklődéssel kísérték munkálkodását, amit
művésznünk azzal az ígérettel vizonozott, hogy min-
degyiket lefesti. Az ígéret azonban mai napig is
csak ígéret maradt. No így van jól, mert ha mind-
den ígért k'pet el akarna készíteni, akkor legalább
még 10 évi háboruszkodásra volna szükség! Nos hol
van még a többi, amit 10 év alatt ígérne? Ugy-e,
hogy akkor sohasem volna vége a háborúnak?

Az egyik ápolónó, már egyikük siics itt, min-
dennap annyira sarkalta művésznünket ígérete bevál-
tásáért, hogy művésznünk már megunta a dolgot s
azért jobbuak találta nem mutatkozni azon a helyen.
Az *Aklos* telep megkezdettt képe pedig a falon függve,
türellemmel várja a természet utáni utolsó eset-
vonást.

De ez mit sem segített azon, hogy az ápolónó
művésznünk ígéretéről megfélekedzzék. Alkalma volt
gyakran találkozni vele — amire szinte lesett —
ha az hivatalosan az ezredparancsnoksághoz kihajta-
tott. Utja a kórház előtt vezetett el s így sokszor
hallhatta a lány női hang gyöngéd figyelmeztetését:
művész úr az ígéret szép szó, mikor váltja már be?

Művésznünk mindig újabb terminust tűzött ki,
míg legutóbb a „*bizonyisten*“-nel erősítette meg, hogy
a képet a jövő héten megkezdi. Addig nyugta volt.
De elérkezett ez ígért hét is. Most még jobban für-
készte a két fekete női szem, hogy művész ur va-
jon mikor kerül elébe? Az említett hét első napján
sikerült az ígérőnek úgy elhajtani a kórház előtt,
hogy nem vették észre. De visszajövet a délutáni
órákban már a hórház ajtaja előtt leselkedett rá az
ígéző két szép szem.

Művésznünk már messziről megpillantotta a fe-
hérruhás női alakot, mikor is hirtelen új furfangos
ötlete támadt. Megállította a kocsit, leszállt és kinos
arccal, szinte jajgatva sántikált tovább. Az ápolóné
midőn észrevette a sántikáló művészt, az ígéretől
megfélekedezett s most csak legnemesebb hivatása le-
begett szeme előtt. Gyors mozdulatokkal elébe sie-
tett hát, hogy azonnal segítségére lehessen.

— Az istenért szóljon, mi történt magával!?! És
még hozzá gyalog jön?! mondja, talán schrapneil
érte?!

Művésznünk szépeességi dialektusával csak annyit
nyöszörgött:

— A grá . . . a grá . . .

— Borzasztó! A gránát sebesítette meg! Szegény fiam! Támaszkodjék a vállamra és csak vi-gyázza lépjen.

— Jaj! Jaj! Igen, igen . . . az ütközet vonat-nál leszálтам s ott szorakozás közben Ju:igai őrmester *Grámofonja* a lábomra esett.

Művészüket meglepte az, hogy ezen a szellemes, de haragra ingerlő ötleten kacagott az ápolónő. Mert ezzel az volt a művész célja, hogy a kicsike nehez-telését magára vonja s így egyik ígérletét keresztül: húzhassa előjegyzésében. — Célt tévesztett. Az ápo-lónő azután még inkább kívánta az ígérlet beváltá-sát, ami előtt utóvégre is meghajolt művészünk, de nem az ápolónőt festette le, hanem egy pár csendéletet ábrázoló gyümölcs csoport képpel lepte meg távozása előtt, ami legsikerültebb munkája. És ez mások kárára történt, mert azóta már nem is ígér képet senkinek sem s ha valaki mégis számon kéri az ígérletet, annak ezt feleli:

— Ott van az ápolónénál, eridj utána, neked is jut a szőlőből vagy szilvából.

Lakmározó társaság.

Egy jókedvű társaság séta közben a kantine élé ért. Egyik tagja azt indítványozta, hogy térjenek be a kantineba süteményezni, amit általános helyeslése: elfogadtak. A kantine zárva volt, így hát az ajtón bezörgettek.

— Az ezred özvegyei és árvaí nevében kinyitni! Nyomban kinyitott az ajtó. — A pudlin elhelyezett cukorkák és sütemények között más apróságok is voltak kirakva. De az édességeken kívül semmi nem érdekelte a társaság tagjait. Némelyik három darab süteményt is tartott kezében és mohó étvággal sie-tett bekebelezni, hogy ezután a többit is fogyaszthassa. Az újdonság, jobban mondva a változatosság annyira jól esett, hogy szólni sem értek rá a nagy munkában, csak nagyokat harapva és nyelve, alá s fel járkáltak a kantineban.

Az egyik fogyasztó felváltva, e'öb-b az egyik majd a másik kezében levő süteményből harapott s közbe annyira csámcsogott, hogy a szája habzott. Erre figyelmes lett valamelyik s mindjárt megké-rdezte tőle, hogy melyik ez a habos sütemény, mert azt ő is szereti.

— Nem habos ez te, hanem krumplicukor.

— Krumplicukor? Melyik lehet az? Erre már a kantinos is kíváncsi volt.

— Ez itt ni mondja tele szájjal a habos száju és rámutat a pudlira.

A kantinos most ijedt képet vágott.

— De izé, kérem alásan, hiszen az nem krumplicukor, hanem *borotváló szappan*. Általános kacagás s a habzó száju úr részéről förtelmes köpködés vetett véget a lakmározásnak.

Drága volt az ára

Hej, hiénák hada, drága volt az ára, hogy uj szomorúság szakadt a hazára, hogy a falvak égtek, asszonyok zokogtak és uj dolguk akadt temető ásóknak Sápadt menyasszonyok uj helyen keresnek ácsolatlan, fehér, durva fakeresztet Drága volt az ára! . . . Ugy-e, most egy éve, hogy ágyuszó dördült, csöndes őszi éjbe, hogy erdők sűrűje vad tüzet okádott s a Bökecs tetején temettek oláhot ?!

Hovéd szurony vágott ajtót lelketeknek, Olt vízében román hullák hömpölyögtek és megvitték a hirt nagy Romániába, hogy ennek az ősznek drága volt az ára. Bökecsi erdőknek hervadozó lombja tudom, nem hí többé véres vigalomra, véges vigalomra, lakodalmas táncba, amelytől véres lesz havasok fűvének minden egyes szála

Mikor azt hittétek, hogy mi már nem élünk, — hazajáró lelkek, elfogyott a vérünk, hogy a temetőknek kapujában állunk s nem bírja a puskát vérző, sebes vállunk: mély poklok fajzatja, fogat vicsoritva dühös alattomban, régi barátokra dördült a puskátok de még nem tudtátok, hogy ez lesz az ára

S a Bökecs tetején már a fű benőtte a sok kis sirhantot nem látszik belőle fehér fakereszték sokasodott sorja Őszi szél az anyák imádságát hordja,

kereszték, — felétek!! Honvédek halála fojtotta a hangot áruló oláhba Őszi lombok halvány, sárga sokasága ahogy hull a fáról Bökecs avarába sugja, úgy susogja... „...honvédek előre...„ Lombok hullásában most mult el egy éve, Kilences honvédek véres dicsősége!

Tábori posta 425. 1917. okt. hó.

Byssz Róbert
hadnagy.

A 9. honvédek szeptember 2-iki kerti ünnepélye.

Irta: **Dr. Léderer Miksa**, népfőlkelő hadnagy.

Biborvörös palástjában felkelt őszi napnak arany sugara lövelte reá Kassa városára szeptember 2-án a hajnali csókot, vidám kedvet ébresztve mosolygó derűjével nemcsak a 9-es honvédek lelkében, akik az előző nap borus felhőinek veszedelmes fenyegetésétől féltették a honvédnak sikerét, de az egész város ünneplő közönségében is, mely a szívéhez nőtt honvédekkel való őszinte együttérzéssel és aggodó szeretettel imádkozta le az egekől a jó időt, mely ezuttal igazán pazarul honorálta a kassaiak jókívánságát.

Olyan verőfényes nap sütött le már a reggeli órákban is, hogy az ember szinte a nyár derekába képzelte magát és ez a pompás kelvőző időjárás kitarított mindvégig, egészen éjjeli 2 óráig, amidőn is az engedélyezett záróra határán megeredt jótékony eső jelezte a közönségnek, hogy az ünnepély be van fejezve.

Ami már most az ünnepély lefolyását illeti, elmondhatjuk örömmel és a legteljesebb tárgyilagossággal, hogy ehhez fogható ünnepély még Kassán sohasem volt.

A rendező-bizottság a Széchenyi-ligetet, melyet az előző nap utolsó zegéig teljesen kitisztított és kitakarított, valószínűs tündérkertté varázsolta át, melyből a pavillonok és sátrak, mint az ezeregy éjszaka meséinek tündérpalotái emelkedtek ki.

Valóban nehéz feladat előtt állunk, a midőn hozzáfogunk mindannak a hü leírásához és regisztrálásához, amit az ünnepély élvezetekben nyújtott és ha bármely helyen és vonatkozásban valamit különösen ki fogunk emelni, már előre kijelentjük, hogy ezzel semmit kisebbiteni és senkinek, akinek bármily része van az ünnepély sikerében — érdemeit elhomályosítani nem kívánjuk.

Pont délután 3 óraker vonult be a ligetbe a 9. honvéd és a 34. közös zenekar és magukkal vonzva a közönség ezreit, a 9-es helyet foglalt a zenepavillonban, a 34-es pedig a liget tulsó végén, az Eszterházy-utca mellett.

A zenekarok felvonulása után megindult az emberáradat a városból a liget felé oly tömegben, hogy a pénztárak alig győzték a belépő jegyek kiszolgálását. Délután 4 óraker becslésünk szerint már hozzávetőleg 20,000 ember lehetett a ligetben — ez a szám később 30,000-re emelkedett, benépesítve nemcsak a díszes sátrak előtti tereket, hanem a közöttük levő pázsitot is, úgy hogy aki madártávlatból tekintett volna le a ligetre, egy óriási körben ide-oda hullámozó, sok helyen egymástól alig tenyérnyi távolságban inkább álló, mint mozgó tömeget látott volna.

Pontban délután 4 óraker kezdődtek a teniszpálya mellett a katonai versenyek Ferezán Tivadar hadn. vezetése alatt.

Műsorának első pontja: Gránátdobás volt, melyben 10 harcéri katoná vett részt.

Az első díjat: 14 napra szóló szabadságlevél: Kelemen András I. pót századbéli honvéd nyerte 46.80 m. dobással, a II. díjat: 10 napra szóló szabadságlevél: Dirka Mihály I. pót századbéli honvéd nyerte 41.20 m. dobással, a III. pedig: 6 napra szóló szabadságlevél: Krajnyák István V. pót századbéli honvéd vitte el.

A műsor második pontja szurony vivás volt. Ebben is 10 honvéd vett részt. Az I. Hricz István I. pót századbéli, a II.-at Mahalka Mihály III. ik pót századbéli, a III.-ikat Grekszla János II. pót századbéli honvéd nyerte el. A verseny díjak itt is ugyanazok voltak mint a gránátdobásnál.

A program III. pontja síkfutás volt 200 méteres távolságban. I. díjat nyerte a 10 résztvevő közül Klein Sándor I. pót századbéli őrvezető, a II.-ikat Durkács András V. pót századbéli, a III.-ikat Kapcsó Mátvás II. pót századbéli honvéd nyerte el.

A versenyek utolsó pontja volt a zsákbán futás, mely a legnagyobb érdeklődést és egyben a legmulatságosabb derűtséget keltette. Elsőnek befutott: Csenka János II. pót századbéli honvéd. II. Ondrik József II. pót századbéli és III.-iknak Czvik János IV. pót századbéli honvéd, akik a fentiekkel azonos jutalomban részesültek.

A díjakat Bohner Jákó és Ráthonyi János századosok és Ring Nándor főhadnagyból álló zsűri ítélte oda a boldog győzteseknek és a szabadságlevelek részükre nyomban a helyszínén Bohner százados a zsűri elnöke által ki is állítottattak és át is adattak.

Oly nagy volt a tolongás a versenytéren, hogy egy kis malheuris megesett, amennyiben a versenyfutás győztese a célpont felé tóduló embertömegbe belerohanva egy kis leányba ütközött és két fogát kitérte.

Még elég olcsón fizette meg a kapott 14 napi szabadságot. Ezen incidensen kívül örömmel állapítjuk meg — az egész ünnepély tartama alatt semmiféle baleset nem történt.

Hagyjuk el most a katonai versenyeket, ahol még mindig játszik a cigány Baranyi primás vezetése alatt és szilajul tombol a cigányok duhaj műtánca és vessünk egy pillantást a liget főbejáratánál levő pavillonokra, amelyek között sorrendben és jelentőségben is elsőnek szembe ötlük a «Főhadiszállás» főírású, «renaissance» stílusban épült rendező pavillon. Itt látjuk tevékenykedni dr. Hets Ödön főhadnagyt, a mint intézkedik, rendelkezik, dirigál. Itt futnak össze az összes sátrak a főhadiszállással egybekapcsoló telefon hálózat szálai. Itt volt az állami telefonnak is egy állomása, ami lehetővé tette, hogy a rendező sátor a pavillonok vezetőjével állandó kontaktusban legyen, illetve emezek a

főhadiszállás közvetítésével szükség esetén az állami telefon bármely állomásával közlekedhessenek. Itt volt felhalmozva minden árucikk, amelyek a többi sátorban elárúsításra kerültek, itt volt tehát természetesen a legnagyobb sürgés-forgás mindvégig.

Átellenében gyönyörű virágsátor volt felállítva érnő alaku stílusban «Vegyetek virágot, a virágoktól» című felírással. A sátor gyönyörű élő virágokkal volt feldisztve és benne uri hölgyek gyöngyvirágot, őszi rózsát, krizantémum, margareta és dália kínáltak a közönségnek.

Nem messze tőle a «hadilelék» sátor áll «Tábori posta 5000» című felírással, Bloch Alfréd főhadnagynak egyik legszebb alkotása. A sátor doroszlopai nyugalmas harmóniában veszik körül a komoly arculatú bejáratot. Benne levelező-lapok, fényképek, a tábori honvédek különböző faragványai, plakettek, «a Kilences honvédek» című lap tartalmatlan ünnepi száma, harctéri versek stb. kínáltak.

Északi irányba haladva «A hadipillulák» cégére alatt felállított I. számú üdítő sátorhoz jutunk, melynek homlokzatán Novák Andor legszebb karikatúrát látjuk, «Iszunk vagy nem iszunk» és «Hadd kóstoljam ezen üdítő italt» című felírással.

A bejárat két szélén az ivást jelképező két kezes kut áll oly élethűségben, hogy egyetlen látogató sem tudta magát visszatartani attól, hogy benne pillantson. Csakhogy neu vizet mértek a pavillonban, hanem a legkülönbözőbb szíverősítő italokat.

A Hernád közelében díszelgett a «Gyors fejeles» felírásu rajzoló sátor, amelyben Nádor Ede rajzoló művész mutatta meg rajzoló tehetségét portraik gyors készítésével. A piramis alaku hatalmas oszlopokon nyugvó sátor szép látogatottságnak örvendett és meglehetősen jövedelmezett.

Tőle mintegy 100 lépésnyire két sétaut keresztelésénél igen szerencsésen megválasztott helyen vis-avis a teniszpálya pavillonnal pihenő óriási ebgyanánt terpeszkedett a II. számú pezsgős sátor «Itt élned és innod kell» felíratával. Danyi Aladár húzta itt bandájával a legszebb fülbemászó nótákat, a pajzánul mulató díszítgvált közönség fülébe. Nem messze tőle a II. számú virágsátor, amelyen a «Gülbaba éden» című felírás volt, ahol gyönyörűbbnél-gyönyörűbb rózsákat és más virágokat árúsítottak.

Tovább haladva ugyanezen útvonalon a II. számú üdítő sátor tárul elének «Harc gyógycseppek» című felíratával. Ennek a sátornak a csinosága vetekedik az I. számúval. Nagy vonásokban vele azonos stílusban építve a jellegzetes két kuttal, bejárat mindkét oldalán. A sátorban üdítő cseppekkel kínálták a hölgyek nemcsak a sátrakat ostromló közönséget, hanem azon tömeget is, mely lelkesedve rohanta meg a közelben lévő homlokzatán «Confetti biro-

dalma» felírásu confetti sátrat. Ez a sátor pompásan volt díszítve szerpentinekkel és oly rendkívül forgalmat bonyolított le, hogy este 8 órakor már teljesen ki volt ürítve.

Aki még nem költötte el pénzét, az eddig felsorolt sátrakban, főleg ha megéhezett, vagy megszomjazott, az betérhetett a tenisz pálya pavillon összes helyiségeiben tanyát ütött Toronykőy Albert főhadnagy vendéglőjébe, amely már messziről látható óriási betűkkel hirdette a következő hívogató felírást: «Szanasatórium». Itt bor, sör és mindenféle nyakalni való kapható. „Ne kerülj el Berczi bácsi csárdáját“!

Pedig nem igen szorult ez a csárda reklamárra, mert aki tudta volna, hogy ott Toronykőy a gazda, az bizony csábítás nélkül is megkóstolta kítűnő borát, sörét, lacipecsenyéjét, harci gulyását és mindenek fölött az ő felülmulthatatlan, hamisítatlan debreceni asszonyok sütötte fonatosát és sóskiflijét.

Ez a vendéglő olyan látogatott volt kezdettől fogva végig, hogy egy-egy helyért valóságos csata folyt és a fess önkéntes pinczerek, továbbá a pótzászlóaljnál alkalmazott szépnemhez tartozó és még fessebb munkaerő nagyobb része nem győzték a közönséget kiszolgálni.

Itt húzta a szebbnél-szebb nótákat Danyi Aladár a II. pót század hírneves bandájának még híresebb primása.

A vendéglő előcsarnokában hevesi dinnyét árúsított Kovács Mártonné, akinek jótékonyága és fáradozása már azért is megérdemli a megemlést, mert ő ajándékozta meg a rendező bizottságot az amerikai árverés alá került csikóval és 200 korona értékű dohánycikkkel.

Toronykőy csárdájának némi konkurenciát csinált confetti sátorban virsliket árúsítottak, oly kelendőség mellett, hogy a legrövidebb időn belül az egész készlet elfogyott.

Volt még a ligetnek tulsó végén egy II. számú lacipecsenye sátor felállítva, melyben Schwartz Dezső a tisztá étkезде konyhamestere volt a gazda.

Ezek után tegyünk egy sétát a látványosságokat megrögzítő gyorsfényképező gépek örökös kattogása közepette a kioszk melletti pavillonoknál. Közöttük legfényesebben volt berendezve a kozmetikai sátor. «Szépség nem boszorkányság» című felíratával. Kapható volt itt minden, ami a szépség ápolására alkalmas és ki hitte volna, — ezekben a komoly időkben oly nagy volt a szépségre vágyó tömeg, hogy nők és férfiak egyaránt a fölirat igazságában bízva, derűre, borura vásárolták a szépítő szereket, biztosra vévén, hogy rögtön megszépülnek, ha a varázsszerket megvásárolják.

Megemlítenednek tartjuk, hogy ezen sátornak minden cikke a helybeli gyógyszerészek és drougisták adakozásából származott.

A nagysétány felé haladva az I. számú konfetti sátorhoz jutunk, amely ugyanolyan stilben épült, mint a II. számú sátor. Hátterében hatalmas ventilátor lengette a szerpentíneket. Ennek a sátornak a tartalmát is csakhamar elkapkodta a közönség, ami az árusító hölgyek páratlan agilitásának volt köszönhető.

Közvetlen közelében állt a «Szepesi virsli» sátor a kassalaki által kedvelt híres szepesi virslivel, amelyet mohón kapkodott szét a közönség.

A tennisz pályát a kioszkkal összekötő uton még három gyönyörű sátorral találkozunk. Ott volt a mézeskalács sátor, melynek főlirata «Édes mint a Csók» és cégére egy hatalmas szív volt. Oromzata mézes kalács huszárokkal volt díszítve, itt sem kellett nagyon kináálni a publikumot, amennyiben a gazdag árutár rövid idő alatt elfogyott.

Épügy nem kellett kinálgatni az átellenben levő dohányzsátor árucikkait sem, amelyen »Szív, ki tudja meddig szívható« időszakos felírás volt látható.

A dohány sátor hat ablakával gyönyörű svéd stílusban építve báj tekintetében az összes pavilonok között az első helyet foglalja el és noha a cikkek ára meglehetősen fel volt szőfolva, a «drága klucs» mégis rohamosan elfogyott, amit különben is előre megjósolhattunk volna anélkül, hogy bementünk volna a szomszédos „Jódsá sátorba“, melyben Schürger Gréte és báró Ghillányi Gizike urhölgyek hivatásuk magaslátára emelkedve jóslgatták a jóvendőt.

A sátor stíluszerűen épült hollandi szélmalom formájában. Főlirata is jellegzetes volt: «Sorsod tenyereden hordod». Ezt a sátrat nemcsak a köznép, hanem a jobbfejta közönség is fölkereste, mert hiszen a jóvőre mindenki kíváncsi. A bájós jósnők részint kártyavetés alapján, részint pedig tenyér olvasásból jóvendöltek. A sátor előtt a erős hangú kikiáltó jelezte a jóslás kezdő és végpontját.

Ezek után a ligetet átszelő nagy sétány déli oldalán elhaladva a kioszk átellenében két pompás pavillon: az összesek között a legimpozansabbak vonják magukra figyelmünket. Az egyik az I. számú pezsgős sátor, melyben Farkas játszott 12 tagú bandájával. Ha a sátor bejáratának ajtaja, ajtajának kilincse lett volna, azt mondhatnók, hogy Kassa város és környékének előkelőségei itt adogatták egymásnak a kilincset. Ez a sátor volt a legpazarabbul földíszítve, álló és függő, élő délszaki növényekkel. Főlírása «Félre a buval, pezsdüljön az élet» a mint ahogy a legtöbb pezsgó itt fogyott el.

Végül eljutottunk ahhoz a pavillonhoz, amely valamennyi között a legszebb, a legdíszesebb és leg hatalmasabb méretű volt, a barokk stilben épült tor-

nyos épülethez: a fővédnöki sátorhoz. Az előtérben leandercsoport gyönyörű virágállvánnyal, az oldalnyílásokon díszes függővirág kosarakkal. A sátor közepén lévő asztalon vendégekönv várta a védnököket nevük beírására, de a város és vidékének notabilitásai nem vették azt igénybe, hanem rövid ott-tartózkodás után elvegyültek az ünnepély közönsége közé s így nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a megjelent védnökök névsorát közöljük.

A nagy sétány legforgalmasabb pontján volt felállítva a tombola, illetve sorsjáték sátor, amely előtt észrevel hömpölygött az emberáradat. Nem hiába volt ennek a sátornak a felirata «Aki mer az nyer» nagyon sokan bevitték filléereiket a szerencse kerekére, hogy megkönyékezzék Fortuna istenasszonyt. Legértékesebb nyereménytárgy volt a féléves malac és az egyéves csikó.

Miközben a pavillonok közönsége magát minden szép és jó, szemet és gyomrot kielégítő mindenféle reális dolgokkal ellátta, a katonai zenekarok állandóan koncerteztek a nagyon hálás és egyes műszámokat frenetikus tapsokkal honoráló közönségnek.

Félhat órakor már zsufolva volt a jégpályán felállított színpad nézőtere a délutáni kabaré előadásra váró előkelő közönséggel.

A nyitott színpad már messziről magára vonta impozáns, dór stílusú oszlopszatával a közfigyelmet s a mikor beléptünk Thália istenasszonyának templomába, azzal a kellemes sejtéssel tettük, hogy ma valami nagyszerű élvezetben lesz részünk.

A kabaré műsora a következő volt:

1. „Árvák“ Vértessy Gyulától és „Csak egy éjszakára“ Gyóni Gézától. Szavalta: Born Márta. Kiváló egyéni felfogásával be tudta magát vinni a hallgatók lelkületébe. Sikerült alakításáért igazán megérdemelt tapsokat aratott.

2. Utána következett: „Titkon jó a csók“ és „Czitrom ária“ Mignonból. Énekelte Dobóky Ilonka a kassai színház szerződött tagja, — biztosítva magának csengő és kedves hangjával a kassai közönség rokonszenvét.

3. „Bánkodás“ Csiky Gergelytől és „Imádság“ Herczeg Józseftől. Énekelte: Korach Rózsika, zongorán kísérte: Perczel Gizike. Kórach Rózsika iskolázott, kellemes hangjával ritka tehetséget árul el, amely a legszebb reményekre jogosít.

4. Sporttánc. Előadták: Markovics Annus és Varga Györgyike, akiknek táncprodukciója ritmikus, ügyes mozdulataikkal a közönség lelkes tetszését váltotta ki.

5. „Lenz“ Eugen Hildachtól és „Miért oly későn“ Tarnaytól és „Heine dalok“, dr. Hets Ödöntől. Énekelte: Reisman Gréte rendkívül vonzóan.

6. Ezután következett egy a bakfis című (szer-

zöje dr. Elkán) magán jelenet Festl Hoffmann Sárkától előadva. Ezen egy fiatal lány apró-cseprő, persze a bakfislak roppant fontos, örömeit és bánatát finom humor verőfényében tükrözőtető darab valóságos sláger szám volt, melyet az ifju urhölgy oly precizitással és rutinnal adott elő, hogy a leg-hivatottabb művész is megfigyelhetné tőle egy tudását, mint azt a viharosan zúgó tapsvihart, melyet bájos és elragadó temperamentumos egyéniségével és a közzvényes bácsi köhéscselésének felülmúlhatlan hamisítás huncutsággal való reprodukálással elért.

7. „Vízárada“ Schubertől és „Visszajöttem utóljára“. Énekelte Dr. Gál Dezső a debreczei színház tenoristája, gyarapítva eddigi sikereit és magával vite a kassai közönség teljes óvációjánál, mint művészi képessége legértékesebb elismerésének emlékeit.

8. „Magyar tánc“. Előadták Bittelmayer Matild, Bíhu Elvira, Festl Hoffmann Sárka, Issekutz Vera, Neubauer Gréte és Hilda, Volinczky Kató és Spiegel Margit. Ugyannyi önkéntes volt a partnerjük és ezek a párnak katonás ütemes és még a bájtelői grációzitással és magyaros temperamentummal párosult poján balettszerű táncra a kabaré előadásnak egyik legfinnyesebb pontja volt, úgy, hogy a szereplőknek a táncot meg is kellett ismételnük.

9. „Ének és fütty-produkció“. Előadta: Kád. Dezső, a berlini Wintergarten tagja. Amit nyílt színt azt hallani kellett, mert leírni valóban így. Azok a frenetikus tapok, melyeket a saját hangjátéka kíséretében „Van otthon“ című a Kemény Gézártól című dal elfűtő sévé, Sajó Gézának „Üres a fészek“ című, ugyancsak saját hegedű játékalval kísért dalának és az aratott, ha ugyan lehet, méginkább fokozódó, a kor dr. Réti „Nem igaz, hogy szeretted“ és a „Az én babám egy egyszerű leány“ című dalát énekelte és az előzetes megrendítő tapsokká váltak, amikor Badáinak „Megjöttek a huszások“ című dalát tomboló lelkesezéssel és ujjongó vidám kedvvel énekelte.

10. Forcili a világhíru hűvész csodás mutatványa következett befejezésül.

11. Dezső Józsefnek „Farsangi kaland“ című humoros dia ógja Dobóky Ianka és Illényi Donokos által mesés ügyességgel előadva.

A délutáni kabaré előadásán, mely este 7 óra 20 perckor ért véget, Vandra Jenő e. é. önkéntes konferált kellő értelemmel és tapraesett ötletességgel, mílálal gyakran derült hangulatot ébresztett a közönségben.

Az egész kabaré előadást Révész Jenő szánitist rendezte. Ő tanította be a sport és magyar tánc igazán mesteri szereplőit és amilyen büszke lehet az ő tanítványaira, akik nehéz feladatukat bravurosan oldották meg, olykép osztózik a pro-

dukció elismerésének dícsőségében is, melyet buzgó tanításieit és az elért eredmények tökéletességéért méltán kivívott magának.

Ekkor kezdődött a két katonai zenekar együttes koncertje Kun és Kővér karmesterek váltakozó vezetése alatt.

Már a zenekarok elkülönített zenéje is óriási hatást gyakorolt a közönségre, az egyesített karok monstre hangversenye pedig úgy belerezgett az est homályába, mint annak idején Barnau cirkuszának roo tagu bandája. A zeneszámok hatalmasan imponálóak és mégis mindenkor fülhemászók voltak. A hallgatóság tombolt, tapsolt és ujjongott. A zenészek helytel közzel frissítő italokkal felüditve, fáradhatatlanul játszottak egészen 9 óráig, amikor is megkezdődött az esti kabaréelőadás.

Mialatt a monstre hangverseny tartott, a sétáló publikum nem várva be a confetti csatának este ro-re hndetett megindulását, parancs szár nélkül, sőt annak ellenére, egész önkényesen már 7 órakor elkezdett dobálózni. A csata kiméletlen heveséggel folyt mindkét részről, a legnagyobb rohamok tüzeben sem lankadtak el a karok és nem pihentek el, amig mindenki, aki csak benn volt a ligetben, tarka-barka lepellel bevonva nem lett.

Most következett az ünnepegy clouja, az esti kabaré a következő műsorral:

1. „Haláltánc“ Farkas Imrétől, „István vitéz“ Dávid Lászlótól és „Katonák“ Peterdy Andortól. Szavaltta: Born Márta, a délutáni szavalatával nagy hatást elért sikereit új babérokkal tetéve.

2. Ezután következett dr. Csáky Tihamérné, aki Hets Ödö zongorakísérete mellett énekel szívhöz szelő, meleg bánatos és a dalok minden érzelmeit híven visszatükrözötő, nagy énektudásról és iskolázottságról tanubizonytságot tevő hangjával.

3. Ezt követte áriák az „Álarcos bálból“ és „Carmenből“, énekelte: Vágó Ferike, a bécsi néppera jeles primadonnája, oly bámulatos művészi precizitással, ami csak ihletett primadonnák sajátja. Nája bevált az a közmondás, hogy „nem messze esik az alma a fájától“. Édesanyja Krammer Teréztől örökölt kimeríthetetlen és a legfelsőbb régiókg feltörő virtuóz szopránjával valósággal megbűvölte hallgatóit.

3. Negyedik szám gyanánt következett egy igen kedves, eleven tánc a Böhm Elvira és Festl Hoffmann Sárka és 2 egyévi önkéntes által előadott sporttánc, mely a fess szereplők elegáns és fürgé mozdulatalval és stilszerű öltözékével annyira lebi-lincselte a közönséget, hogy a számot meg kellett ujrázni.

5. Kisházy Sárka, a budapesti opera művésznője zajos hatást keltett a „Still wie die Nacht“

Böhm-től című bájos lendülettel és magas szárnyalású, művészi képességével előadott dalával. A közönség tetszésnyilvánítása a többi számnál Heine dalok, (dr. Hets Ödöntől) még viharosabban nyilvánult meg.

6. Ladislav József ópera áriákkal és kuruc nótával gyönyörködtette a közönséget.

7. Leó bűvész fantasztikus előadása csak rövid ideig tarthatott, mert még néhány szám maradt hátra, holott az idő már 11-re járt.

8. „Lórelei“ és Carmen „Mihalei“ dala. Énekelte B. Liszt Márta, aki magas nivóju művészetével a közönségre mély hatást tett.

9. Most következett az est szenzációja és az egész ünnepély művészi műsorának legragyogóbb részlete: a pacsírták pacsírtájának, Krammer Teréz kamaranékesnőnek fellépése.

Amit ő művelt Toscából dalolt „Imájával“ és Gümö „Ave Máriájával“, azt emberi szóval kimondani és leírni úgyszólván lehetetlen. Ha a leánya, Vágó Ferike meghódította, ő bizonyára jármába hajtotta a hallgatóságot, mert a nézőtérén közelében és távolban oly áhítatos csend támadt, midőn a pódiumra lépett, hogy még a légy zümmögése is hallható volt és ebben a siri csendben, a liget legtávolabbi részében is hallható csodásan hatalmas, kellemes hangjával, amely a vasuti indóház épületétől gyönyörű viszhangban verődött vissza s mindvégig elnémította az élvező közönség ajkát, amely csak akkor tört ki szünni nem akaró éljenzésben és tomboló elragadtatásban, viharos taps orkánban, a mikor a visszacsalt művésznő az általa leigázott közönségnek behódolva, ráadásul két gyönyörű magyar dalt „Csak egy kis lány van a világon“ és „Temetőben láttalak meg először“ azzal az igazi hévvel és temperamentummal énekelte el, mellyel csak az isteni Blaha Lujza tudott dalolni.

Ezután Káldor Dezső lépett föl mesteri ének és fűtyi produkciójával, a délután szerzett sikereihez újakat fűzve.

Végül előadásra került a délután is bemutatott „magyar tánc“ ugyanazon szereplőkkel. Bár már későre járt az idő, a közönség nagy élvezettel nézte végig az ifjú hölgyek megkapó táncát.

Az esti kabaré előadásán jó darabig Nagy Endre konferált az ő utólréhetetlen könnyű, szellemes modorában, de az előadás derekán kénytelen volt hangjauak kiméítése érdekében — nem számított ugyanis arra, hogy nyílt színpadon fog szerepelni — a további közreműködésről lemondani, mínek kárpótlása fejében azonban megígérte, hogy a következő nap a nyári színpad helyiségében egy konferansz estét tart a 9-es honvédek özevgyel és árvái javára, mely ígértét beváltván, másnap fényesen

sikerült kabaré estét adott, mely tiszta 2000 korona jövedelmet hozott.

Nagy Endre nemcsak szellemi kiucsévek kiadhatatlan termékeivel, de ezen tekintélyes anyagi segítségével is az általa oly maró gunnyal kipécézett „jótékonyagnak“ szolgálatában hervadhatatlan babérokot szerzett.

Az esti kabarét Dr. Hets Ödön honvéd huszár főhadnagy rendezte.

A művésznőket Schürger Jenő kísérte zongorán, kivéve Krammer Terézt, aki Farkas Laci bandájának a zenéje mellett énekel.

A kabaré előadásán támadt jövedélvel toltult a közönség 12 óra felé a tánctermekbe, ahol hajnali 2 óráig táncoltak.

Meg kell emlékeznünk Novák Andorról, aki minden egyes sátorban, sőt a bejárati diadal kapunál is karakterisztikus karikatúrákat festett, amelyek a publikum csodálkozását váltották ki. Továbbá Garzó Szilárd mérnökről, aki Gescheit Zoltán főhadnaggal karöltve a liget kivilágításának nehéz kérdését fényesen oldotta meg, nem különben a rendező bizottság tagjairól: Böhner Jákó százados bizottsági elnök, Bloch Alfréd, Czieler Vilmos főhadnagy, dr. Elkán Miksa hadnagy, dr. Kemény Béla, főhadnagy, Kris István hadnagy, Landler Ernő főhadnagy, dr. Léderer Miksa hadnagy, dr. Lehoczky Béla főhadnagy, Révész Jenő számtiszt, dr. Takácsy Ákos főhadnagy és Tóth Lajos hadnagról és végül, akitől azonban első helyen kellett volna szólnunk dr. Hets Ödön honvéd huszár főhadnagról, aki az ünnepély rendezésére fölkérve és ezen tisztséget lankadatlan agilitással ellátva bebizonyította, hogy hasonló kaliberű ünnepélyek szervezése, rendezése és keresztülvitele körül kiváló zseniálitással és mindenre kiterjedő körültekintéssel bír és a 9. honvéd tiszti karnak tett megbecsülhetetlen szolgálatait és az ünnepély fényes sikere körül, semmi fáradságot nem kiméő tevékenységéért valóban elévülhetetlen érdemeket vívott ki magának.

Minthogy valeményi rendező bizottsági tagnak oroszlárn része volt az ünnepély erkölcsi és anyagi sikerében, ezért mellőzhetőnek tartjuk kinek-kinek speciális működési körében kifejtett munkásságának a jellemzését, mégis különösen ki kell emelnünk Bloch Alfréd főhadnagyot, aki a liget kedves pavilonjait mesteri építőművészi ihlettséggel megtervezte és főépítette.

Igy zajlott le Feszt Lehel altábornagy és neje öngyméltóságai fővédnöksége alatt a felvidék legnagyobb ünnepélye a katonaság és polgárság legharmónikusabb egyetértésében, ifjak és öregek legjobb hangulatában, urak és hölgyek legvidámabb kedvében és sohase bocsátjuk meg magunknak, ha elmulasztanók különös dicséző szóval megemlékezni

azon kedves uri hölgyekről és uri leányokról, akik a jótékonyosság nevében a legönzettelenebbül, fáradhatatlan buzgalommal árusították a liget sátraiban eladásra került minden véven nevezendő áru cikkeket. Annál nagyobb elismerésre méltó az illető hölgyeknek ezen munkássága, mert az ünnepély egész tartama alatt угyszólván le volt kötve mindegyik urhölgy a maga pavillonjához, mialatt a közönség a versenyeket, a kabaré előadásokat és minden egyebet tetszése szerint végig élvezhetet, addig nekik mindezen látványosságokat és művelzeteket nélkülözniök kellett. Az özvegyek és árvák százezeireinek forró hálája és áldása legyen ezen nemes önfeláldozásuk jutalma.

Akik ott voltak ezen az ünnepélyen, nem zárkozhatnak el azon benyomástól, hogy a 9. honvéd pótzászlóalj tisztikara olyan fényes erkölcsi és anyagi sikert ért el, amely minden várakozás és minden képzeletet fölülmul és mindenki azzal a szilárd meggyőződéssel távozott, hogy a honvéd tiszti kar igen ügyesen megmozgatva és megingatva a társadalom jótékonyágának lavináját, amely minden állami beavatkozásnak szülő anyja szokott lenni, nagy és nemes feladatra vállalkozott, melyet nem remélt anyagi siker koronázott, amennyiben a tiszta jövedelem a százezer koronát is meghaladja.

Minden közéleti intézménnyel ugy vagyunk, hogy előbb a társadalomban ver gyökeret, onnan indul ki hódító útjára az eszme, melyet már csak akkor tesz magáévá az állam, amikor a társadalom már tökéletesen megérlelte.

A honvédő csatákban hősi halállal elvérzett 9.

honvédek özvegyei és árvái sorsáról való gondoskodás, aminthogy minden hősi halált halt katona özvegye és árvája jólé:éről gondoskodni tulajdonképen állami feladatot képez és mi nem is kételkedünk benne, hogy illetékes helyen tudni fogják, mivel tartozik az állam, mint a legelső erkőcsi testület a hősök anyagi segélyre szoruló hátramaradottjainak és mit várhatnak tőle a férjeiktől, illetve apáiktól megfosztott özvegyek és árvák.

Addig is, amíg ez a nagy probléma megoldatik, felette dicséretes és lélekemelő az az áldozatkészég, amelyet a társadalom jótékonyására felszöitva a szűkölködő özvegyek és árvák nyomorjának enyhítése céljából a honszeretet oltárán kifejtett.

Ez a honvédünnepély, amelynek eszméje Tavassy Gyula alezredestől indult ki és tisztikara által valószittatott meg, minden törekvésében, minden vonatkozásában, a közönségnek nyújtott minden szórakoztató, szivet-lelket felvidító eszközeiben, a Kern Péter jeles festőművész kezétől eredő művészi kivitelü „Meghívók“ tól kezdve végig minden részletében, amit a publikum csak élvezet, egy célt, egyetlen egy nemes ideált szolgált, alkalmat adni mindenkinek, különösen pedig azoknak, akiknek a háboru „jól jött“, hogy filléreikkel, utóbbiaknak, hogy koronáikkal hozzájáruljanak ama nagy tempom pilléreinek lerakásához, amelyben a legborzalmasabb viágháboruban özvegyekké és árvákká váltak szomorú sorsuk enyhítésére és nemcsak könnyeik letörlésére, de azok kiszáritására, illetve életfenntartásuk biztosítására illő malasztot találhassanak.

Szerkesztől és kladóhivatali üzenetek.

Lapunk azon célján kívül, hogy a jótékonyosság szolgálatában kellemesen szórakoztasson, másik célul tűzte ki azt is, hogy a harctér és az otthon között mintegy szorosabb kapcsolatot létesítsen. E véghöl ezen rovatban mindenkinek, aki bármilyen kérésrel fordul lapunkhoz, illetve a harctéren levő hozzátartozója iránt érdeklődik, a legnagyobb készséggel adunk választ. Ebben a rovatban fogjuk közvetíteni a honvédektől hazaküldendő rövid üzeneteket is, amelyek az újság címén egy levelező-lapra írva beküldendők.

Lapunk ez évi előfizetési ára 2 korona. A hárországba is küldünk egyes számokat. Az ár levélbélyegben is beküldhető. — A jótékonyágot gyakorolja az, aki lapunkat megrendeli és terjeszti.

Kéziratokat a papirosnak csak egyik oldalára írjunk. — Lapunk ünnepi számát szept. 14-én zártuk le.

S. M. urnőnek, Igló. Nagy Ferenc e. é. ö. szkv. 1916 junius hó 13-án eltűnt. — *M. E. tiz.* Köszönet. Folytatását kérjük. — *Dr. E. M. Jhdgy ur, Kassa.* Elkésvé érkezett s így a népünnepély számából kimaradt. A novemberi számban hozzáuk, köszönet érte s kérjük a jövőben is szives támogatását. — *T. I. honv. ütk. vonal.* Simitással közölni fogjuk. *Egyházi cikkirő.* Készséggel teszünk eleget azon kívánságának, hogy megírandó cikke részére azok neveit közöljük, akiket Mailáth püspök ezredüknél a fronton megébérmált: Patay Illés, Bednár István, Fanda György tizedesek, Tompos József, Kántor János, Hatala Sándor, Bessenyei István örvezetők, Bodzás János, Beszeda Ernő, Kokovai Pál, Kalavszky Antal, Koncz Mihály, Moskó Mihály, Marcinkó János, Magacsicsmarik József, Pohlatka György, Pilák Lajos, Sós László, Svirk János, Fiák Mátyás, Frankovszky Ferenc, Tomsics János, Csajka András, Bodzás János,

Vida József, Dunai Mihály, Novák Lajos és Szalánczy Mihály honvédek. Ha „Bérmálkozás a frontokon“ c. folytatásos cikke megjelenik, szíveskedjék azzal ezredmuzeumbunkat is megajándékozni. — **Érdeklődők.** Kneiszl hdgy az István uti hadikórházban Budapesten van, mint sebesült. Salamon Jenő hdgy beteg, a k. u. k. Garnisonspitalban van. Bencze István hdgy. Budaházy Loránt hdgy, Ludmann István fhdgy, Pattantyus Ábrahám fhdgy az iglói géppuskatanfolyamhoz vannak beosztva, Thern Elemenér fhdgy a II. pótszázadnál van.

A szerkesztőség ezuton mond nagyon hálás köszönetet mindazoknak, akik a nemes célt szem előtt tartva, oly kegyesek voltak ezen számot cikkeikkel, emléksorokkal s egyéb más közleményekkel gazdagítani s így ünnepiesebbé tenni. Ezen szám kéziratait az ezredmuzeumban fogjuk az utókor részére megőrizni.

Lapunkra előfizettek:

Neurhrer László őrnagy, Schmotzer Béla százados, Schreiber Ferenc fhdgy, Hayer tüzér őrnagy 10—10 korona, Martini Róbert őrnagy, Martinka József hadnagy, Kintlovits Jenő zászlós, Dr. Szily főhadnagy, Haug R. hdgy., Lórencz hdgy, Bresel zls. Molnár József hdgy., Neumann József hdgy., Meuczer Sándor zls., Kilenczkó István hdgy., Rédey László zls., Góntér Gyula zls., Román János fhdgy., Telkes Imre zls., Losonczy Kálmán hdgy., Kmoschek Elek zls., Schilhabek Ernő zls., Schaffhauser József hdgy., Tarnovszky Ferenc hdgy., Riegel, Mihók, Brandtner, Petkó, Bohuczky, Grünwald, Friedmann, Jochmann őrmesterek, Mehringcr zls., dr. Izsák főorvos, Rieger tüzér hdgy., Vankovics őrn. Kohu Dezső e. é. ő. szkv. Kulhanek szkv. Szikora őrn., Tamássy szkv. Dancs József, Tomann János, Novák Árpád honvédek, Hradil szkv. Cserpnyák törzsőrm., Keszler őrn. Ósztreicher Sándor szkv. Fejes szkv. Galló Pál, Kandra József, Nagy Dávid. Vaszil György II. zls. bell honvédek, Vilim Zoltán őnk. őrmester, Pándy Lajos őrmester. Nagy Gábor őrmester. Vereczky Mihály szkv. Kerekes Gyula, Torma Rezső szakaszvezetők, Pap Lajos tiz., Fióhlich Samu, Kardos Manó e. é. ő. tiz. Bekényi István szkv. Csoitkó János őrn. Neubert Béla zls., Varga István őrn. Batkó Béla e. é. ő. szkv. Varga György, Weisz Dezső, Csizmadia Károly, Vince Antal, Tóth János szkv. Kriksz István, Süveges József tiz. Festő Sándor e. é. őnk. szkv. Drodás József e. é. ő. tiz., Varga Lajos, Harakabusz András, Horváth István, Rémiás István tizedesek, Mauczinger Pál, Rabb János őrn. Bán Lajos, Kovács Ferenc honv. Balla András őnk. honv. Molnár G. Gyula, Ligeti László, Szakács e. é. ő. őrn. Varga Ede, Müller István őrn. Szabó Pál, Hajduk András, Jarek János e. é. ő. szkv., Kovács Imre szkv. Óhm Gyula tiz. Flischer Salamon őrn.

Karp Lipót, Kovács Gyula, Glück Samu honvédek, Nagy Bernát őrn. Budy Miklós e. é. ő. tiz. Gerba Aladár tiz. Friedmann Henrich, Máté Zsigmond őnk. őrn. Schöpflin Géza fhdgy, Mándy Bertalan hdgy., Cierer Béla zls., Tutscher Ágoston, Heffner Ferenc őnk. őrn., Török József szkv., Jéczik Sándor tiz., Grieger János őrn. Wohaner Géza, Grieger Miklós őnk. szkv., Bokor Árpád hdgy., Král András, Szemann János törzsőrn., Vincze Mihály, Schwarcz Géza, Csernik András, Filcinger Henrik, Kovaly Mihály, Csapó Dénes szkv. Kaziucz Béla, Fekete András, Juhász András, Nagy Imre, Ádám László, ifj. Ádám László, Gdovecz János, Szűcs Sándor tiz. Pilbák Gergely, Matk János, Malkovics Péter őrn. tők, Lázár Gyula, Ablakos Sándor, Moskovics Péter, Mádi István, Rácz János, Novák János, Czuczák János, Magyar Ferencz, Tündik János, Hada Kálmán, Korcsog Balázs, Vogrin Ferenc honvédek, Schaffhauser József fhdgy., Fecz Márton őrn., Hanyi Ferenc szkv. Hajdu Ferencz, Molnár Lajos, Toth György tizedesek, Toldi János, Weintraub Mór, Blau Márton, Istvánfy Pál, Kosztár János őrn. vezető. Deukó István, Pinthofer Lajos, Kokán Sándor, Berkény Sándor, Holota József, Matyonka István, Csávolv András. Sallag András honvédek, Balog Ferenc szkv. Halmos Nándor fhdgy., Szklenár Imréné Fel-sőolcsvár, Kir. kath. tanítóképző Kassa 2—2 koronával. (Folytatjuk.)

Különféle hírek.

A király megelégedése. Más helyen közölt tudósításunkkal kapcsolatban közöljük a hadosztály parancsnokság 143. számú parancsának 1. pontját

«Ő cs. és apost. kir. Felsége aug. hó 4-én a hadosztály csapataiból alakított diszszázad és küldöttség megszemlélése alkalmával megelégedését fejezte ki, ami az összes csapatok, intézetek és alakulásokról k' hirdetendő.

Távozó alezredes. Őszinte sajnálattal bucsuzunk Mierka Emil cs. és kir. huszáralezredestől, aki a cs. és kir. 14. huszárezredhez helyeztetett át s ugy körünkből távozik. Isten áldása kísérje új helyére.

Lapunk ünnepi száma. Sem költséget, sem fáradságot nem sajnáltunk, hogy ezredünk első ünnepnapja alkalmából lapunkat nagyobb terjedelemben és diszesebb külsővel jelentessük meg. Ez a szám örök emléket képezze minden 9-es honvédek és hozzátartozóinak. Erős a reményünk, hogy derék honvédeink mindegyike kedves kötelességének fogja tartani ezen ünnepi szám megszerzését, amelynek ára — tekintettel nagy költségeinkre — kivételesen **60 fillér.**

Hadifogságból visszatértek jutalmazása. A m. kir. honv. kerületi parancsnokság

Leskó György őrmester, Tomaskovics Jakab és Vencsák András honvédeket — akik jelenleg a 9. honvéd pótzászlóaljnál vannak — mert életveszélyes körülmények között hadifogságból megszöktek s így a haza és király iránti hűségüknek példás jelét adták, 50—50 korona jutalomban részesítette.

Gerec százados temetése. Gerec János százados, a 3. század volt parancsnoka, 1915. évi augusztus hó 25-én az Orosz-lengyelországi Dobrinka község előtt hősi halált halt. Édesatyja a kassa; főreáliskola nyugalmazott tanára, szeretett fia holttestét február hóban exhumáltatta. Személyesen vett részt az exhumálásnál, ahova Birkner Ferenc, a hős századosnak volt tisztiszolgája (jelenleg ezredünk 1. századánál van) kalauzolta. Tetemét ideiglenesen a kassai köztemetőbe helyezték, f. é. aug. hó 30-án végleges nyugvóhelyére a családi sírboltba vitték át Konrády Lajos prépost kanonok egyházi szertartása mellett. A megható aktusnál a pótzászlóalj küldöttségileg képviseltette magát. Legyen csöndes örök álma az édes hazai földben! Mindenkoron a legnagyobb tisztelettel vesszük ajkunkra felejthetetlen századosunk nevét, kinek első sirjának megsirattuk azt a veszteséget, amely hősi halálával ezredünkért érte.

Athelyezések és vezénylések. Popovics Gyula hfdgy., gazd. tiszt, a szénabeszerezési különítményhez, Fábrián Ede I. o. számvivő altiszt, próbaszolgálatra a hadosztály bizottsághoz vezényelte tette. Dr. Freiberger Dávid hfdgy., gard. tiszt az I. zlj., dr. Láczy Gábor hfdgy., gazd. tiszt a III. zlj. gazdasági hivatal főnöki teendőivel bízott meg. Lakatos Sándor I. o. számv. altiszt, a pótzászlóalj gazd. hivatalától — mint segédszolgálatos — a kerületi parancsnoksághoz helyeztetett át. Ádámffy István a II. zlj. gazdasági hivatalának főszámvivője — ki a háború kezdete óta teljesített harctéri szolgálatot — a harctérről a pótkerethez osztatott be.

Rangmeghatározások. A I. é. aug. hó 25-én kelt 110. „Rendelési Közlöny“ szerint az 1915. évi november hó 1-ei rangot nyerik: Remisovszky Ferenc zászlós (2134. rangszám), Horváth Géza zászlós (2241 rangszám). Az 1916. évi május hó 1-ei rangot nyerik: Mencer Sándor zászlós (289 rangszám), Hubay Bálint zászlós (484 rangszám). Mindnégyen ezredünkénél, a harctéren teljesítenek szolgálatot.

Altisztek ténylegesítése. 1917. évi szept. hó 1-jével a továbbszolgáló altisztek csoportjába Tarajcsák Imre, Paszter András őrmesterek és Bányász József szakaszvezető felvételtek.

Megsebesült és eltűnt hadnagy. Mint értesítünk, Krajcsir József 9. honv. gy. ezredbeli t. hadnagy az olasz fronton súlyosan megsebesült és Matuska János szintén ezredünkhöz tartozó hadnagy, ki a 315. ezrednél teljesített szolgálatot, az augusztusi harcokban eltűnt.

Kítüntetések. Ezredp. urunk által az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a vitézségi bronz éremmel szept. hó 1-én a következőket tüntették ki: Ifj. Dudás János, Hliszter János, Cseróczy István, Obsitos András, Gresch Mihály, Nagy A. József, Tráter János, Béres János honvédek, Petkó Lajos őrm., Tamásy Ferenc szkv., Ondkó János őrv., Fehér János, Szokol András, Kusnyir György, Jencsa János, Fehér János honvédek, Kapp József főszámvevő, Kuzsma Pál tizedes, Birkner Ferenc, Sipos János, Gutfreund Zsigmond, Horváth János, Horváth Imre, Svecz András, Maximovics György, Bogdán János, Ilczik András, Boros Gábor, Ceczkó Mihály, Novák Lajos, Estók József, Zieher László, Kovács András, Varga Bálint, Lakatos István, Simon Pál, Hutka János, Drevlyák András, Unoka Béla, Sándor Lajos-Kocán János, Jocsák Bálint, Soltész János, Dancsisak András, Szusina Péter, Máté János, Ilyenin János, Erdős Lajos, Végő József Albert Károly, Kuzma György, Sinka Mihály, Pittner Gyula, Rácz György, Czifranics Mihály, Kovács Mihály, Leskaneics József, Makó János, Takács István, Galyas Pál, Csvercsék Péter honvédek, Megyesi Emil, Hexner Miksa e. é. őnk. szkv. Zabrachy László őnk. őrm., Klimek Tamás őrv. Polyevkó Imre tiz., Barak József tiz., Makranczi Imre őrv., Dimek Ottó, Eszterházy István, Rontics Mihály, Tóth István, Vass Frvín, Vaná-János, Gazi Gábor, Holota József, Onodi Béla, Ropszky János, Burjusz Lajos, Engel Lipót, Bacsó János, Tamás János, Szabó, János, Mészáros István, Hricz József, Koncez József, Riskó Mihály, Matyónka István honvédek, Csizmadia Károly szkv., Festő Sándor e. é. ő. tizedes, Oravecz János, Kegyes Mihály, Bednár István, Remiás István tizedesek, Molnár Mihály, Horváth Rudolf, Sándor István, Kokovai Pál, Soós László, Márton Imre, Pittis György, Roskó György, Bagyó Szilveszter, Takács Ignác, Drahnovszky György, Soltész János, Lukács Bertalan, Szabó József, Szokolovics András, Bukszár József, Nadson János, Pál István, Kohmann János, Zaleján Mihály, Greskovics Károly, Kiss András, Szuskó Mihály, Dudás János, Ruzskai Gábor honvédek, Molnár G. Gyula és Ligeti László e. é. ő. őrm., Král András, őrm., Nagy Imre tiz., Csapó Dócs szkv., Malkovics Péter őrv. Moskovics Mayer, Simánszky József, Grega György, Kossuth György, Pitták András, Frics József, Pitonyák Ambrus, Grósz Sámuel, Halászi Endre, Ferenczi Mihály, Varga Mihály, Frics József, Benkó János, Rajna Ferencz, Janó József, Nagy Lajos, Pilip Ferencz, Klein János, Hultay András, Kovács József, Budzák Tamás, Togoly József, Bakó István, Koós Ignác, Németh István, Róth Mihály, honvédek, Ferenczy István, Gaál András őrv. Ficzer József, Bocsa János, Gorda János, Kazsimir Ede, Pollakovics Pál, Leskó József, Hutka János, Hugya János, Pipoly József, Zsymbolcz Péter, Bodor András, Prezák István, Zsogán Mihály, Hryczu János, Kranerics Ferencz Nagy Szabó Gábor, Gajdos Péter, Taar Károly, Varga Mihály, Stelmach Ignác, Aregyelán Péter, Szekrényes Antal, Dzurilla János, Matocs Gerzson, Olajdu András, Trembeczki Pál, Szász Imre, Domboroczky Bernát, Lankó Pál, Botos József, honvédek, Harkabusz János tiz., Lichtenstein Adolf, Oláh Ferenc őrvezetők, Kamermayer Antal szkv. Hanussák Mihály tiz., Szilágyi László, Szász Imre őrv., Trembeczky Pál tiz., Magyarai Sándor, Fedaszko Szaniszló, Tarnóczy János, Groskó János, Sipos Sándor, Czukker Dező, Fekete András, Kerekes István, Tarbai János, Reusa János, Skropkó István, Balogh Pál, Papp Károly, Gyergyovics Gyula, Balyig János, Oczilko György honvédek, Haranyozó István tiz., Kohut Mihály őrv., Toth János, Szalay Ferenc, Budai József, Karafa János, Csarni György, Bukta János, Marcinkó János, Orceskó András, Tóbiás Sándor, Csörgő György, Orosz Imre, Gyömbér József, Knil Mihály, Szabó István honvédek, Baki Bertalan tiz., Szathmáry Kálmán e. é. ő. őrm., Bercezlly József György tiszthelyettes, Nyestyo György szakaszvezető. A vitézségi bronz éremmel másodsor: Kempf Gyula

tizedes., Babják János szakaszvezető, Jancsikics János, Tóth András, Varga József, Karabinyos József. Bécsi Sándor, Stahlmeister Albert, Suszter Sándor, Murányi Mihály, Labanszky András honvédek, Mayer György őrv., Kuru András, Kun István honvéd, Szücs Mihály, Kulcsár Lajos, Fekete András tiz., Nagy K. Imre szkv., Ferency Mihály és Csikós Lajos tizedesek. Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásért a hadosztály parancsnokság által a következő vitézségi érmei adományozottak. Az 1917. aug. 11-én kelt 126. sz. honvédparancsnoksági parancsal a II. o. ezüst vitéz érme: Rennulitz Inda népfelkelőnek. Az 1917. aug. 30-án kelt 140/a sz. a. parancsnoksági parancsal az I. o. ezüst vitéz érme: Fejes György őrm., Kovács István szkv., Remisovszky Ferenc, Fülöp Dezső zls., Fodor Vilmos szakaszvezetőnek. A II. o. ezüst vitéz érme másodsor: Antal Péter szkv., Kovács György törzsőrm. Kuzma István, Szamossy Ferenc e. é. ő. őrm., Farkas Zoltán őrzvezetőnek. A II. o. e. vitéz érme Kovács Sándor tiz., Kiss József tiz., Ragalyi György, Imre Péter honv., Kuzsilla György szkv., Bagó Ambrus tiz., Román András, Kurilla István honv., Balogh Imre, Svabcsin József tiz. Koscs György honv., Pándy Lajos őrm., Vilim Zoltán e. é. ő. őrm., Gutt János őrv., Göcze István honv., Telkes Imre zls., Rituper Mátyas őrv., Bojkasz András, Juhász Gyula honv., Lázár Gyula, Mlízák András tiz., Szimjon Mihály, Kovács János, Becza Ferenc, Kalafut Tamás, Albrecht Mihály honvédeknek. A Bronz vitéz érme másodsor: Böhm Vilmos szkv., Demcsák Mihály tiz., Kecskeméti Árpád őrv., Oguresák József honv., Ferencz András, Lelesi József őrv., Zupko József honvéd. A bronz vitéz érme: Géczy István őrv., Druga Antal, Babcsak Péter, Bence János, Barna István, Pribula József, Onder Mihály, Roncskevic József, Horváth István, Kelemen József honvédek. Továbbá I. o. ezüst vitéz érme: Horváth Ferenc, Olejnyák Miklós, Eperjessy István őrzvezetők. Balogás Mihály honv., Lehoczky János szkv., Nagy István, Bakos János honv., Kurunczi József szkv., Szucsó József tiz. II. o. e. vitéz érme másodsor Fejes János őrmesternek és Velcsik József honvédnek. II. o. ezüst vitéz érme: Hudák János, Fekete János, Boczán Mihály, Csépi István, Matyo János, Kristóf Mihály, honv., Hricz Pál tiz., Takács András őrv., Bobuszky János, Czvorey György, Koncz Mihály, Demko Mihály, Pancsi Péter, Gurka Jakab honv. Müller Márton tiz., Spoka János tiz., Kurucz András szkv., Tulenkó Péter tiz., Jaborczy Mihály, Horváth József, Hajduk János honv., Slochta Ignác tiz., Labancz András őrv., Termák Gergely őrv., Ficsor Ferenc, Szopkó János, Pilák Lajos, Palsa József, Vurm Arthur, Maszkaly János, Kujnis Samu, Hricz Mihály és Balogh Bálint honvédeknek. A bronz vitéz érme: Mészáros Ferencz, Vavrek István, Szefkó Mihály, Tóth Bertalan honvédeknek. Zsiga Gyula őrv. és Bálint Lajos e. é. ő. őrmesternek és Keifer József e. é. ő. tizedesnek.

Uj zászlósok. Az ezredparancsnok ur a folyó évi augusztus 31-én kelt 233. sz. parancsal folyó évi szeptember hó 1-ével zászlóssá előléptette: Ligeti László, Molnár G. Gyula és Szamossy Ferenc a folyó évi szeptember hó 9-én kelt 242. számú parancsal folyó évi szeptember 11-ével Slivinszky Gyula, Kertész Sándor és Major Mihály e. é. önk. őrmestereket.

Felépült zászlós. Remisovszky Ferenc zászlós augusztus hó 8-án történt sebesüléséből felépülvén, aug. 24 én ismét visszatért a 2. századhoz.

Megsebesült főhadnagy. Schöpflin Géza főhadnagy a 10. század parancsnoka augusztus hó 28-án gránátzilánkoktól könnyen megsebesült.

A harctéren gyógyíttatja sebeit, ami néhány hetet vesz igénybe.

Lőcse város adománya. Lőcse szab. kir. város dr. Fried Mór indítványára 400 koronás adományt juttatott a pótzászlóalj parancsnoksághoz ezredünk özvegy- és árva alapja javára. Ez a nemes elhatározás csak diszerc válik úgy az indítványozónak, mit Lőcse város tanácsának.

Honédeink munkái a néppünnepélyen. A szeptember hó 2-án lefolyt nagyszabású néppünnepélyre honvédeink a lövészárkokban a következő kézimunkákat készítették kisorsolásra: 30 drb. gyűrű, 20 karperec, 2 kaptafa, 2 gyertyatartó, 2 csizmahuzó, 4 kerepelő, 5 képráma, 1 fakolomp, 1 fapapucs, 1 fatörkés, 2 fakalapács, 1 drb. levényomó, 1 fakoszoru, 1 fajték, 1 faszarló, 2 fakanál, 1 fakereszt, 7 rézszip, 1 hamutartó, 1 fapuska, 1 faeke, 22 cigaretta szipka, 1 gyufáskatulyatartó, 3 spanyolbak minta, 1 fahegedű vonóval, 1 ércnyelű fokok, 5 fafokok, 2 drb. bot, 2 kis kerti gereblye, 1 kis faház, 1 fa Paprika Jancsi, 2 fategknő, 1 tambura, 3 fejtörő játék, 1 magyar cimér, 1 turistabot, 1 kis dészsa, 1 gyufatartó, 1 rézváza, 7 dohányszelence, 6 görbe sétabot és 290 különböző harctéri fénykép az ezred fényképészeti műterméből. — Igen érdekes közleménye volna lapunknak, ha a szerencsés nyerők egy levelezőlapon tudatnák velünk, hogy ki mit nyert a fent elsorolt tárgyak közül?

Lapunk terjesztésének engedélye. A cs. és kir. I. hadseregparancsnokság a »Kilences Honvédek« tábori újság kiadását és terjesztését folyó évi augusztus hó 14-én kelt Na 3229/I. számú rendelkezéssel engedélyezte.

Önkéntesek előléptetése. Az ezredparancsnok ur a folyó évi augusztus hó 31-én kelt 233. ezredparancsnoksági parancsal folyó évi szeptember hó 1-től: Ligeti László, Molnár G. Gyula és Szamossy Ferenc e. é. önkéntes őrmestereket zászlóssá, Hajduk András e. é. önkéntes szakaszvezetőt e. é. önkéntes őrmesterré, Festő Sándor e. é. önkéntes tizedest e. é. önkéntes szakaszvezetővé és Balla András e. é. önkéntes honvédet e. é. önkéntes őrzvezetővé léptette elő.

Előléptetés a tábori postánál. — A 141. számú honv. parancsnoksági parancsal Ney Mór és Kotunovics Béla a tábori postához beosztott 9. honvéd gyalogezredbeli szakaszvezetők folyó évi szeptember hó 1-ével címzetes őrmesterekké léptettek elő.

Lapunk első számának jövedelme. Lapunk első száma az ezred özvegy- és árva alapját 716 K 40 fillérrel gyarapította. Ez ismét egy újabb bizonyítéka annak, hogy a 9-es honvédek minden

A jótékonyág oltárán minden fillér arannyá válik.

nemes és szép célt felkarolnak, azt tehetségünk-
közül mérten melegen pártoljuk. A kezdet szép remények-
kel biztat a jövőre nézve.

Személyi hírek. Buday Aladár 3. honv. ezredbeli százados szept. hó 12-én az ezredhez osztatott be, átvette az egyik zászlóalj parancsnokságot. Ugyanakkor Boross Gábor százados a kiképző csapat parancsnoksághoz bevonult, Schreiber Ferenc főhadnagy, műszaki század parancsnok Wienbe, 3 hetes gúztanfolyamra, Hubay Miklós zászlós tisztitanfolyamra vezényeltetett, Mihályi Kálmán hdgy, gazdasági tiszt az erdélyi portyázó zászlóaljtól az ezred élelmező tisztje mellé a kórházból bevonult. Csmár János hdgy a 2. és Schihmann Győző hdgy. a 4. századhoz osztatott be.

Üdvözlét lapunknak. Szádeczky K. Lajos, a kolozsvári egyetem történelmi tanára az alábbi kedves sorokban üdvözölte lapunk szerkesztőjét: „Igen tisztelt Szerkesztőség! Szívvel üdvözölöm a Kilences Honvédek táborigazságot, melynek első számát lelkes örömmel olvastam s kérem a többieket is, ha munkatársul szivesen látnak. Köszönöm, hogy megtisztelték az ünnepi számba kért kéziratküldésével. Ime néhány röpkeszó és szerelmi vallomás féle az én szülőföldem kedves honvédeikhez. Csak annyi értéke van, hogy szívvel jó. A nyarat Bukarestben töltöttem az ellenük irányított irridentizmus tanu'mányozásával (miről eddig két cikkem jelent meg az „Az Ujság“-ban – augusztus 28, szeptember 2 és 3 következők a többiek) küldök emlékül egy Daco-Románia vagy Nagy-Románia felül ábrázoló térképes levelezőlapot, amely mutatja, hogy volt mi ellen harcolni a mi hős honvédeinknek. Mellékelem „Az Ujság“ utóbbi cikkét is. Meleg bajtársi üdvözléttel hívök” Szádeczky K. Lajos Kolozsvárt, 1917. szeptember 8. — Az érdekesítő cikket a szerző szives engedelmével közölni fogjuk.

Lapunk támogatói. A Néptanítók Lapjában lapunk pártolására kértük fel az ország tanítói karát, még pedig oly értelemben, hogy minden, a tanítók által megrendelt példány után 10 fillért juttatunk a hős halált halt tanítók özvegyei- és árváiknak alapjára. — Kérelmünk már visszhangra talált. A felhívás után az első megrendelést: Kühler Gabriella áll tanítónő Nagykovács (Temes m. eszközlöte. Utána: Mirtse Dániel ig. tanító Bögöz (Nógrád m.), Fördös István ref. tan. Harkányfürdő (Baranya m.), Pohvka Mihály áll. igit. Bácskeresztur, Töttösy Irén tanítónő Szabadábránd (Sopron m.) Ujj Ilonka tanítónő Dabóc (Ugocsa m.), Gráf Márton plebános Vértestolna (Komárom m.), Sur János tan. Szokolcs (Liptó m.), Rónay Lászlóné áll. tanítónő Késmárk, Kacsaurovcszky Anna tanítónő Roskóc (Zemplén m.), Nemcsik Béla tan. Imély (Komárom m.), Róm. kath. elemi iskola Gedérlak (Pest m.), Ebenschütz Erna tanítónő Magyardiószeg (Pozsony m.), Sztojadinó-

vits Sándor ig. tan. Omoldova, Búchler Hugó ig. tan. (2 példány) Nagybecskerek és Pál István K. tanító rendelte meg a lapot, utóbbi ezen sorok kíséretében: „Szép eszme, szép cél. Dicséretre méltó nemes fáradság. Kívánom, hogy minél több példányban terjedjen a „Kilences honvédek!“ Én a magam részéről előfizetek. Legközelebb pár előfizető címét küldöm. Szept. 15-ig összesen 17 megrendelést kaptunk, melyek után 8 K 30 fill jut a hős halált halt tanítók özvegy- és árva alapjára. Schwarcz Izsó földbirtokos Somos 50, dr. Piller Dezső főszolgabíró Lemes, Lefkoviccs Mór körjegyző Eperjes, Davidovics Manó körjegyző Turina, Amrich Sándor körjegyző Kecserpeklér, Fenyves Fülöp körjegyző Héthárs. Weisz Ignác földbirtokos Kecserpeklér és Scsavnicszky Margit tanítónő Lemes 10—10 koronával fizettek elő lapunkra. Midőn a Nemes hadnagy utján beküldött összegeket hálás köszönettel nyugtáztuk, öröm fakad lelkünkbelől, hogy legnemesebb törekvéstinkben az otthonlevők is támogatásunkra sietnek.

Fáy György főhadnagy fogságban. Kregczy Lidia urhölgy Iglófüredi leveléből értesülünk arról, hogy Fáy György ezredbeli főhadnagy, aki 1916. június 15-én az orosz harctéren Bobulincé-nél eltűnt, fogságban van Chotowo orosz városban, Vladivostok mellett. Kregczy Lidia Szibériában levő fivérével értesült Fáy főhadnagy fogságáról és Nagy László zászlóstól, aki Fáyval együtt lakott. Nagy zászlós Fáy főhadnagy fényképét is megküldte Kregczy Lidianak, amely jelmezben ábrázolja a főhadnagyot, ki Chotowoban egy színháznál működik.

Koronás ezüst érdemkereszt adományozás. A f. é. aug. hó 25-én kelt 111. sz. Rendeleti Közlöny-nyel, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása és kitűnő szolgálata elismerésül a Koronás ezüst érdemkereszt a vitézségi érem szallagján adományoztatott: Virosztek Károly 9. honv. gyalogezredbeli őrmesternek (Iglói illetőségű.)

Tiszti szabadságkérvények kiállítás. A hadosztályparancsnokság rendeletére a tiszti szabadsági kérvényeknek a következő adatokat kell tartalmaznia: 1. Az utolsó szabadságról való bevonulás napját. 2. Mióta van a kérvényező a harctéren? 3. A kért szabadság helye és kezdete. A kérvényben a szabadságolandó hely a következőképp sorolandó fel: a) Főszabadsághely: pl. Karlsbad. b) Egyébb szabadsághely: pl. Budapest, Kassa, Wien. Az utazási napok a következőképp állapítottak meg: Budapest—Debrecen vonaláig 6 nap. Az ország többi területére Wienig 8 nap, Wienn, illetve az ország határán túl 10 nap. Az utazási nap a körvasut elérésétől számít, a vasutvonal elérésének időtartama tehát az utazási napokba nem számít.

Hősi halált halt hadnagyok. Őszinte részvétellel vesszük és adjuk azt a fájdalmas hírt, hogy Jávorszky Márton és Häuser Aurél 9. honv. gy. ezredbeli hadnagyok (tanítók) más ezrednél való beosztásukban hősi halált haltak. Mindketten ezredünkönél is teljesítettek szolgálatot, mint hadapródjelöltek. Häuser hdgy. szakaszának legénysége a következő gyászjelentésben adja tudtul a szomorú hírt: „A súlyos csapás következtében megtörtén jelent a 313 honv. gy. ezred II. gps. század III. szakaszának legénysége, hogy forrón szeretett parancsnokunk, Häuser Aurél tart. hadnagy aug. hó 19 én, a román harctéren d. u. 4 óraker a 772 sz. Ciresoisa magaslaton egy gránátzilánktól súlyosan megsebesült és a Raile Slanic nevű fürdőben hősi halált halt. Ez a veszteség mélyen megrendítette a csapásokban megedzett lelkiünket, kérjük a Mindenhatót, hogy azon szeretetért, melyet velünk szorban, mint parancsnokunk tanusított, a tulvilágon nyerje el méltó jutalmát. Nyugodjanak békében hamvai. A megboldogult géppuskás szakaszának legénysége.“

Porosz királyi vaskereszt viselésére engedély. A f. é. aug. hó 25-én kelt 111. sz. „Rendeleti Közlöny“-nyel megengedetett, hogy doberdói Breit József, gyal. tábornok, a 39. honv. gyal. hadosztályparancsnoka és Kalmár Jenő, 9. honv. gyal. ezredbeli tart. százados, a porosz királyi 2. osztályu vaskeresztet elfogadhassák és viselhessék.

Tiszti kitüntetések. A f. é. aug. hó 25 én kelt 111. sz. „Rendeleti Közlöny“-nyel adományoztatott: a koronás arany érdemkereszt a vitézségi érem szallagján az ellenség előtt tetjesített kitünő és önfeláldozó szolgálat elismeréséül: dr. Takács Adolf népf. főorvosnak, ki másfél éven keresztül tartozott ezredünkhez s jelenleg a taracközi betegnyugvó állomás parancsnoka. A legfelsőbb dicsérő elismerés ujjlag (katonai ezüst érdem érem) — a kardok egyidejű adományozása mellett — az ellenség előtt tanusított vitéz s önfeláldozó magatartás elismeréséül dr. Pap Izidor tart. ezredorvosnak ki a hadjárat kezdetétől, mult év őszéig volt ezredünknek fő-, majd ezredorvosa. A f. é. szept. 1-én kelt 112. sz. „Rendeleti Közlöny“-nyel adományoztatott: Bokor András volt erdélyi portyázó zászlóaljbeli főhadnagynak a 3. oszt. katonái érdemkereszt a hadidiszitménnyel s kardokkal az ellenség előtt tanusított vitéz magatartás elismeréséül. A f. é. szept. hó 8-án kelt 114. sz. Rendeleti Közlöny-nyel tudtul adatott: A legfelsőbb dicsérő elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett az ellenség előtt tanusított magatartás és kitünő szolgálat elismeréséül: dr. Freiburger Dávid I. zlj. törzsbeli főhadnagy, gazdaszati tisztnek; a legfelsőbb dicsérő elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett az ellenség előtt tanusított vitéz magatartás elismeréséül: Schöpplin Géza főhadnagynak és Matuscsák Emil 2. századbeli hadnagynak. Az arany érdemkereszt a vitézségi érem szallagján a kardokkal: dr. Lácay Gábor III. zlj. törzsbeli hadnagy, gazdaszati tisztnek.

Halmos főbadnagy levele lapunknak. Lapunk megjelenése alkalmából Halmos Nándor, egy hadoszt. tábori tarack ezredéhez beosztott gazdaszati tiszt a következő meleghangu sorokat intézte szerkesztőségünkhöz: Az első szám megjelenése alkalmából csatlakozom azon számos bajtársam legforróbb óhajához, hogy a kitűzött nemes cél elérésében a Szerkesztőség sok-sok támogatásra találjon; a békés özvegyek és árvák köszönetéből fakadó hírala és fiaink hősiessége tegye vállalkozásukat sikeressé és a késő korra maradandó emléküvé! Ezen sorokkal egyidejűleg ez év végéig 2 koronával előfizetett lapunkra és 4 koronát alapunk javára küldött, amiért, valamint jókivá-nataiért ezuton mondunk halás köszönetet.

Pfancelter tizedes román fog-ságban. Pfancelter Károly tizedes, kit ezredünk-nél sokan ismertek és kedvesen emlékeznek vissza reá, a III. zlj-nál, mint telefonista teljesített szolgálatot és az októberi harcokban eltűnt. Mint értesülünk, január 13-án feladott levelezőlapon irt Iglón lakó nejenek a Sípót romániai fogolytáborból, melyben pénzt kér, és jelzi, hogy egészséges. Egyben érdeklődött a 9-es honvédekről és minden ismerősét is üdvözölte.

Szabadságok. Szeptember hónapban az ezredtől szabadságon voltak: Román János főhadnagy, Kolbányi Géza, Háug Rezső, Tarnovszky Ferenc hadnagy, Remisovszky Ferenc, Kinlovits Jenő, Schlesinger Jenő, Mehunger Nándor zászlósok, Rabek Révi Ferenc e. é. ö. örm., Virághalmly Jenő e. é. ö. szakv., Gergely István és Csiszko István e. é. ö. tizedesek.

Az ezred özvegy- és árva-alapjának kimutatása. Augusztus hó 15-től szeptember 2-ig befolyt: »Kilences Honvédek« verses füzetekből 46— K, II. zlj. törzstől 8— K, I. zlj. ütközetvonattól 53 20 K, III. géppuskás század szakácsaitól 40 60 K, Ezredtörzs 17— K, Aklósi vonatkuglizó 125 K, Ezredtörzs asztaltársaság 131— K, I. zlj. 50— K. Vonat őrmesterei a tűzkereszttség évforduiójára 44— K, 2. század legénysége 15— K, Ezredfürdőből 42— K, Endre őrmester 5— K, Az ezred fényképészeti aug. havi jövedelme 2312 80 K, A kantin augusztus havi jövedelme 3373 36 K, Augusztus 15—IX. összesen 6262 96 K, A 2. számban köölt kimutatás szerint 47,715.25 K. Összeg 53,976 21 korona. Szeptember 2—15-ig befolyt: Jankovich ezredes ur 100— K, N. N. 344— K, III. zlj.-törzs asztaltársaság 17 59 K, 5. század tisztikara 15— K, Kiképző csoporttól 425— K, Nyékhegyi alezredes ur 200 K, »Kilences Honvédek« versekből

12.— K, »Kilences Honvédek« ujság 1-ső számának jövedelme 716.40 K, Demkó hadnagy 100.— K, I. zlj. tisztikara 85.— K, Hadffy kegyelmes ur 50.— K, Összesen 1804.99 K. Főösszeg 55,781.20 korona. Herodek Ferenc ezredlelkész

Tiszti iskolába vezénylés Balla András e. é. ő. őrzető az ezredtől szept. 3-án a tartalékos tiszti iskolába vezényeltetett.

Adományok a Zita-kórházra. Ezred. törzstől 49 K, 1. századtól 207.20 K, 2. századtól 107 K, 3. századtól 124.15 K, 4. századtól 141 K, I. géppuskás századtól 153 K, I. zlj. törzstől 57 K, 7. századtól 40.32 K, Ütközet vonattól 46.60 K, Összesen 925.27 korona. Herodek Ferenc ezredlelkész

Legénységi előléptetések. Az ezredparancsnok ur f. é. szept. 9-én kelt 242. sz. parancssal f. é. szept. hó 11-ikével előléptette: szakaszvezetővé: Balog Imre és Svabcsin József tizedeseket; tizedessé: Gombás Miklós, Kázmár József, Kovács József, Susnyák Bertalan, Katala Sándor, Cincula László, Benke József, Hudák Mihály, Hreskó András és Blitz Jenő őrzetőket; őrzetővé: Klein Lajos, Kuzma István, Pál Sándor, Bugyi István, Guttman Ignác, Engländer Mór, A Kis István, Cifranics Mihály, Marcinkó József, Szvercsek Péter és Oberlender Rezső honvédeket.

Kitüntetéseink összegezése. A hadjárat kezdetétől folyó évi szeptember hó 14-ig 242 tiszti és 3539 legénységi kitüntetés jutott osztályrészül. Az utóbbiból 48 drb. német hadi érem,

Mosoly — kacaj.

— A katona élet humora —

Csikszentsimon egyik szatócs üzletébe becsoszog egy ottani asszony és egy liter petroleumot kér.

— Nyolcvan fillér az ára, mondja a szatócs. Az asszony megcsóválja a fejét és méltatlankodva szól:

— Már megint drágább lett?! Ezt nem lehet kibírni egy szegény embernek.

— Nem tehetünk róla — feleli a szatócs — a háboru miatt emelkedik az ára.

— A háboru miatt? — Töpreng az asszony. Én nem értem ezeket a katonákat. Miért kell nekik folyton lámpa mellett csatázni?

Egy honvédnek megsértült a szeme. A táborigyógyintézetben ápolják és mikor az orvos azt hiszi, hogy már lát, elébe tart egy könyvet:

— No öreg csatár, el tudod-e már olvasni a honvéd tagadólág rázta a fejét.

Egy hónap mulva az orvos megállapítja, hogy már egész jónak kell lenni a baka szemének és megismétli a kísérletet.

De a honvéd megint csak tagadólág int a fejével, mire az orvostól kitör a bosszúság:

— Hallja, maga szimulál! Hisz teljesen jó már a szeme és még mindig azt mondja, hogy nem tudja az írást olvasni.

Hát hunnét tudjam — felel a honvéd kor engem sohase tanítottak a betűvetés mesteriségére.

Körkérdés.

Összesen mennyi időt töltött a harctéren, mely idő alatt melyik volt a legkedvesebb és melyik volt a legnehezebb napja?

Tisztelettel kérjük az ezred állományában levő tiszt-, tisztjelölt urakat és a legénységi állományukat, hogy ezen kérdésekre írásban felelni sziveskedjenek. Lapunk tartalmát ezzel érdekesebbé óhajtjuk tenni. A válaszokat a szerkesztőség címére kérjük beküldeni, melyek a beérkezés sorrendjében lesznek közölve.

A szerkesztésért felelős a 9-ik honvédgyalogezred parancsnoksága. Hareter.

„KILENCES HONVÉDEK” Vegyes tartalmú, jótékony célú tábori ujság.

Feladó:

Tp. 425.

Írásra szánt hely:

Magyar Nemzet
Művelődés
Budapest

megye

